



Debesuota, gali snigti.
Saulė teka 6:49, leidžiasi 5:20

VOL. LV

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Chicago, Ill. — Antradienis, Vasario-February 13 d., 1973 m.

Kaina 15c

37

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanians in The United States

LAIMINGI KARO BELAISVIAI FILIPINUOSE

KRIZĖ UZDARĖ EUROPOS BANKUS

BAZELIS. — Vakarų Europos ir Japonijos valiutos centrai pirmadienį buvo uždaryti. Amerikoje didieji bankai irgi buvo uždaryti Linkolno gimtadienio proga. Europos sostinėse vyko pasitarimai dėl paskutinės dolerio krizės. Iždo sekretorius Paul Volcker sekmadienį skraidė iš Paryžiaus į Romą ir atgal. Jis tarėsi su Vakarų Europos finansų ministrais. Volckeris buvo Tokijo, Londone ir Bonoje, skraidydamas jam pavestam kariniu lėktuvu. Krizę sukėlė dolerio "nusilpimas" tarptautinėje rinkoje. Ieškoma išeities, jei galima, susitarimo būdu.

Amerika reikalaujanti, kad Japonija priimtų daugiau Amerikos prekių ir tuo pataisytų Amerikos prekybos deficitą. Dolerio padėtį, jei japonai pakeltų savo jenos vertę. Gali tekti sustabdyti naują pasaulinių valiutų vertės santykį. Tuo pačiu prileidžiama, kad doleris bus vėl nuvertintas ir tas dar daugiau vertin bankininkus skubėti atskratyti doleriu.

Ši krizė yra ne tik pinigine, bet liečia ir politinius klausimus, Paskutinį kartą, kada doleris susilpnėjo tarptautinėje rinkoje — 1971 m. rugpjūčio 15 d. Amerika uždėjo importams 10 nuosimčių muitus, versdama kitas valstybes pakelti savo valiutų vertę. Po ilgų derybų buvo nustatytas naujas santykis tarp dolerio ir kitų valiutų: vokiečių markės, japonų jenos, italų lyros, šveicarų franko ir olandų guldeno. Nei uždėti specialūs muitai nei kitų valiutų pakėlimas nesumažino Amerikos prekybos deficito. Vien prekyboje su Japonija Amerika turi 4 bil. dol. deficito. Prieš trejus metus Amerikos prekyba su Europos vakarų šalimis turėjo 2,5 bil. dol. perteklių, o pernai jis pasikeitė į 500 mil. dol. deficito. Pakeltus pinigų kursą ir santykį, europiečiams ir japonams būtų sunkiau savo prekes parduoti Amerikoje, o dolerinėms prekėms būtų palankesnės sąlygos. Suprantama, kad nei Japonija nei Vokietija tokio sprendimo nepagėdauja.

Vokietija skundžiasi, kad jos laivų statybos pramonė visai merdi, o pernykščiai metai iš viso būtų blogi pramonei. Pernai vokiečių eksporto prekės kainavo 3% daugiau negu 1971 m. Per 3 metus faktiškas markės vertės pakeitimas į viršų buvo 15%. Tas blogai atsiliepė į vokiečių automobilių, pieno ir laivų dirbtuvių biznį.

"Tiesa" puola prel. Ignatavičių

Dienraštis "Tiesa" savo š. m. sausio 9 d. laidoje įdėjo beveik visą puslapį užimanti straipsnį apie prelatą Zenoną Ignatavičių. Įdėti ir bent keturi paveikslai apie jo, kaip karo kapeliono dalyvavimą lietuvių karių daliniuose Rytų fronte 1941 — 1942 m. Rašo Antanas Marcinkevičius pagal žurnalisto Zenono Mikalausko ir visos eilės kitų asmenų pasakojimus, suvestus maždaug į tai, kad Rytų fronte vykusiose vokiečių — rusų kautynėse, kuriose vietomis dalyvavo ir lietuvių daliniai, nemažai žuvo ir civilinių gyventojų. Ir šie autoriai labai kalina kuh. kapelioną Ignatavičių ir net vyksupus V. Brizgį ir V. Podolskį, tai nuolatiniis sovietinis metodas mesti kaltinimus ne tikriesiems kaltininkams bolševikams ir naciams, bet lietuviams, o ypač jų dvasininkams. (E.)

IS VISO PASAULIO

ČIKAGA. — Čia vykusiose Amerikos šachmatų pirmenybėse tarp trijų didmeistrių, pirmą vietą ir čempiono titulą laimėjo Robert Byrne, 43 metų, nugalėjęs Samuel Reshevsky 61 m. kuris Amerikos čempiono titulą praėityje buvo laimėjęs aštuonis kartus. Trečia vieta liko buvusiame Čekoslovakijos čempionui Lubomirui Kovalekui.

SAN CLEMENTE. — Vakarų "Baltieji Ramai" paskelbė, kad prezidento patarėjas Kissinger Hanojuje turėjo rimtus pokalbius su š. Vietnamo vyriausybės nariais. Iš Hanojaus Kissingeris skris į Pekiną deryboms su Chou En Lajum. Kinijos premjeru. Hanojus laiko Kissingerio vizitą "privatų" ir neprileidžia prie jo spaudos atstovų. Derybose aptariami pokario santykiai tarp Amerikos ir š. Vietnamo. Diskutuojamas ir Amerikos paramos š. Vietnamui klausimas.

NEW YORKAS. — Sprogus milžiniškas dujų tankis New Yorke žuvo 40 darbininkų, kurie tanko viduje dirbo. Sprogimo priežastis nežinoma, nes dujų tanke nebuvo jau visi metai. Sprogimas išmūšė žemėje didelę skylę, o kilęs gaisras žuvojų kūnus pavertė anglimis. Tanke tilpdavo du bilijonai kubinių pėdų dujų.

HAIFA. — Izraelyje didelis susidomėjimas lydi teismo bylą, kurioje du žydai kaltinami prieklausa arabų šnipų organizacijai. Vienas žydas jau prisipažino, kad jis perduodavo informaciją Sirijos žvalgybos agentams.

KAMPALA. — Ugandoje buvo sušaudyti 12 vyrų, kurie karinio teismo buvo nuteisti už partizaninį veikimą prieš valdžią. Minios žmonių stebėjo baismės įvykymą šešiuose miestuose sušaudant po du vyrų kiekviename.

JERUZALĖ. — Izraelio finansų ministeris pranešė, kad pernai Izraelis pirkė Amerikoje ginklų už 476 mil. dol. Izraelis kariumenei ir gynybai išleisda po 360,000 dol. kasdien. Ministeris Sapir pareiškė, kad tokios išlaidos bus reikalingos dar 10 metų.

KOPENHAGA. — Danijos valdžia įsteigė komisiją, kuri sudarys planą Grenlandijos autonomijai. Darbas užtruks penkeris metus.

BELFASTAS. — Šiaurinėje Airijoje teroristų šūviai sužiedė dvi 9 metų mergaites.

ROMA. — Italijos spauda vėl kelias Amintore Fanfani kandidaturą į premjerus, nes jis vienas tegalys rasti bendrą darbą su kairiųjų partijomis, nes jį — krikščionių demokratų dažnai remia parlamento kairiosios grupės.

SAIGONAS. — P. Vietnamas pakeitė savo vyriausią delegatą Keturių Šalių Jungtinėje Karinėje komisijoje, paskirdama gen. Dong vietoje gen. Dzu.



Chicago Lietuvos delegacija pas Chicago mērą Richard J. Daley, Vasario 6 d. Burmistras pasirašė proklamaciją, skelbiančią Vasario 16-tąją Lietuvos Nepriklausomybės Dieną. Iš kairės: Vladas Šolūnas, Chicago Lietuvos Tarybos išdėninkas; Antanas Švitra, finansų sekretorius; Irena Blinstrubienė, ALT reikalų vedėja; Lietuvos generalinė konsule Jūzė Daužardienė, Juozas Skorubskas, iždo globėjas ir mēras Richard J. Daley. Proklamacijos pasirašymo proga burmistrui buvo įteiktas medinis, stilizuotas lietuviškas kryžius.

ČIKAGOS MERO RICHARD J. DALEY PROKLAMACIJA VASARIO 16 PROGA

WHEREAS, centuries ago, the Kingdom of Lithuania was founded and fifty-five years ago the independence of Lithuania was restored; and

WHEREAS, Lithuania, once a leading power in eastern Europe has been a victim of conquering forces through the years; and WHEREAS, Lithuania, after a struggle of 120 years for independence, regained independence in 1918 and as an independent nation made great economic and social progress; and

WHEREAS, in World War II, Lithuania became a victim of Communist and Nazi invasion, bearing since then the terrors and sorrow of subjugation and the loss of human life and liberty; and

WHEREAS, in Chicago, thousands of citizens of Lithuanian descent have by all possible means demonstrated their concern for the plight of the enslaved people of Lithuania and will continue to do so until Lithuania is once more a free and independent country;

NOW, THEREFORE, I, Richard J. Daley, Mayor of the City of Chicago do hereby proclaim February 16, 1973 as Lithuanian Independence Day and call upon the people of Chicago to continue the fight for freedom of that nation and urge all citizens to participate in the Official Observance to be held at Maria High School on February 18th.

Dated this twenty-sixth day of January, A. D., 1973.

Richard J. Daley,
Mayor

Ginklų sandėlis Irako ambasadoje

KARACI. — Pakistanas paskelbė, kad policija Irako ambasadoje rado kelis šimtus sovietų gamybos automatinių šautuvų, 60,000 kulku, granatų ir partizanų apmokymo instrukcijų. Irako ambasadorius Hekmat Sulaiman ir jo patarėjas paskelbtį nepagėdaujamais Pakistanu — persona non grata.

Pakistanas paskelbė, kad jis atšaukia ambasadorių iš Irako. Ambasadoje rastos ginklų dėžės buvo policijos atidarytos, stebint spaudos korespondentams. Valdžia savo pareikime apgaill faktą, kad broliška musulmonų šalis dalyvavo sąmokslė prieš Pakistano saugumą ir taiką.

Kinija žada Čilei paramą

SANTIAGO. — Čilės valdžia paskelbė, kad komunistinė Kinija siunčia į Čilę inžinierius, kurie padės pastatyti kelis fabri-

WASHINGTONAS. — Statistikos biuras skelbia praėjusių 10 metų darbo padėtį Amerikoje. Per tą laiką labai nukrito tarnaičių skaičius — sumažėjo net 546,000-čiais. Įstaigų tarnautojų atsirado 3,8 mil. daugiau. Ypač tingai padidėjo dirbančių moterų skaičius.

TEL AVIVAS. — Gazos pakrastyje buvo nužudytas neseniai arabų išrinktas pabėgėlių komiteto pirmininkas, matyt, už kolaboravimą su okupantais žydais.

rie padės pastatyti kelis fabri-

Kinija pažadėjo duoti Čilei kreditų žemės ūkio produktams pirkti. Ši paskola neša 2% palūkanas. Kinija perka nemažai Čilės vario ir moka grynais pinigais tuoj pat — doleriais ir britų svarais.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

◆ Egipto sostinė šimtai policijos vakar kovavo su riaušiais keliais studentais. Dauguma studentų nesikėlė į riaušius, tačiau nedidelės grupės jau antrą dieną demonstravo gatvėse, reikalaudamos paleisti anksčiau suimtus studentus.

◆ Urugvajuje armijos ir aviacijos vadai paskelbė savo manifestą, kuris nurodo, kokias reformas valdžia turėtų įgyvendinti. Prezidentas nusileidęs karo vadams ir šie pažadėjo palikti civilinį valdžią, jei ji vykdys karininkų nurodymus.

◆ Paryžiuje 14 metų vaikas prisipažino padėjęs mokyklą, nes mokytojai jį kritikavę. Gaisre žuvo 21 žmogus.

◆ P. Karolinoje sniegas sustabdė visą judėjimą. Kai kur sniego buvo 21 colis.

◆ Teisingumo departamentas renka medžiagą prieš advokatą Donald Segretti, kuris vadovavęs respublikonų šnipinėjimui demokratų įstaigoje.

NEYARKAS. — Trys banditai, išlaužę į butą reikalavo pinigų. Kada paaiškėjo, kad to buto gyventojai pinigų neturi, banditai padegė namą, kurio trečiame aukšte sudegė penki vienos šeimos asmenys.



Senatorius John Stennis pamatė sveiksta Washingtono ligoninėje, kur jis buvo paguldytas sužeistas prieš du mėnesius.

BELAISVIAI "DEKINGI PREZIDENTUI, TAUTAI UŽ ŠIĄ LAIMINGĄ DIENĄ"

CLARK AVIACIJOS BAZĖ. — Vakar trys lėktuvai atskrido iš Hanojaus su amerikiečiais karo belaisviais, kurių dauguma — 97 — išbuvo nelaisvėje virš šešių metų. Iš jų 36 pateko nelaisvėn 1966 ir 60 — 1965 metais. Tik 19 buvo numesti po 1966 m. Raudonas kilimas pasitiko 115 vyrų, daugiausia karo aviacijos ar laivyno lakūnų. Kartu su admiralu Noel Gayler belaisvius pasitiko 13-tosios Aviacijos grupės vadas gen. William Moore. Nors kai kurie belaisviai šlubavo, keli turėjo pasirišę rankas, laugumas atrodė sveiki ir žvalūs, tik išblyškę. Pirmas lėktuvą atvežė 40 vyrų, antras — 39 ir trečias — 36. Buvo su Hanojum susitarta, kad prie šio 115 vyrų komunistai pridės dar vieną — jūrų kapitoną Brian Woods, nes jo motina sunkiai serga Kalifornijoje. Komunistai sutiko, tačiau vienas iš anksčiau numatytų paleisti — pulk. Purcell savanoriškai pasikeitė vietomis su kapitonu Woods, kad tas galėtų grįžti pirmoje grupėje.

Zacharovas prašo paleisti kalinį

MASKVA. — Pagarsėjęs kovotojas už žmogaus teises, sovietų fizikas Andrei Zachrov parašė laišką kartu su savo žmona Yelena Bonner KGB įstaigos viršininkui Jurui Andropovui. Zacharovui siūlo, kaip sovietų įstatymuose numatyta, užmokėti piniginių užstatų už kalėjime jau keturis mėn. laikomą Juri Sičanovičių.

Rusijos respublikos įstatymai numato 100 rublių užstatų už kriminalinius nusikaltėlius, tačiau niekas dar negirdėjo, kad užstatas būtų pasiūlytas už politinį nusikaltėlį.

Niekas tikrai nežino, už ką Sičanovičius kalinamas. Lefortovo kalėjime nuo rugsėjo 23 d. žinoma tik, kad draugai ten jam pristato kartą į mėnesį maisto siuntinėlius. Iš darbo Maskvos universitete šis 41 metų matematikos profesorius buvo išmestas 1968 m., kai jis kartu su kitais 99 sovietų mokslininkais pasirašė valdžiai petiją, kuri prašė paleisti kelis disidentus iš beprotnamio.

Jeruzalės žydai niekam neduos

NEW YORKAS. — Izraelio premjerė Golda Meir pasikalbėjusi su Time žurnalu pareiškė, kad Izraelis jokių būdu nesisidavins su Jordanu Jeruzalės miestą. Negali būti kalbos apie arabų suverenumą Jeruzalėje, pareiškė premjerė.

Ponia Meir atmetė įvairius Jordano karaliaus Husseino siūlymus planus. "Šito miesto nevalia padalinti. Vienintelis kelias, kuriuo mes Jeruzalę pralaimėsime yra, — jei mes pralaimėsime karą, o tuo atveju mes viską pralaimėsime", pareiškė premjerė Meir.

Slapti fabrikai lietpalčiams

MASKVA. — Laikraštis "Zarja Vostoka" rašo apie keturis Gruzijos pareigūnus, kurie vadovavo plastmasės įmonei. Jie nubausti po 15 metų kalėjimo už valstybės turto grobstymą. Šie biznio "saviveiklininkai" sugalvojo keliose įmonėse dirbti ilgiau nustatyto laiko, įvedė net po antrą pamainą, kurios gamyba eidavo į juodąją rinką.

Laikraštis sako, kad valstybė neteko virš milijono rublių, o nelegaliai pagamintų ir parduotų lietpalčių buvę apie 70,000.

Iš kiekvieno lėktuvo išlipęs belaisvių įgaliotas karys pasakė kelis žodžius laukiantiems amerikiečiams. Pirmieji žodžiai buvo jūrų kapitono Denton: "Mums garbė, kad turėjome progą tarnauti savo tėvynei sukiomis aplinkybėmis... God Bless America" — pasakė kapitonas. Vienas belaisvis išlipdamas iš lėktuvo jau turėjo ant nosinės parašytą obelį: "God Bless America and Nixon".

Belaisvių akyse matėsi ašaros, kai jie pirmą kartą po tiek metų atsistojo ant laisvos žemės. Hanojaus aerodrome belaisviai iš autobusų į lėktuvus buvo susodinti per dvi valandas. Kai kurie jų sužinojo, kad jie paleidžiami, tik dieną prieš. Bazės ligoninėje belaisviai yra izoliuoti, kol bus patikrinta jų sveikata. Kai kurie jau gavo leidimą imti reguliarią maistą.

Jei belaisvių paleidimas Hanojuje vyko sklandžiai, tai Pietų Vietnamo paleidimas buvo suvelintas 11 val. Dėl to protestą komunistams pareiškė Amerikos atstovas Keturių Šalių Jungtinėje Karinėje komisijoje gen. Woodward. Komunistai pagaliau perdavė 19 amerikiečių kareivių ir 8 civilius, kurie irgi buvo perkelti į Clark bazę Filipinuose. Viet Congas užvilkino amerikiečių paleidimą, nes Saigono valdžia negalėjo laiku pristatyti savo laikomų komunistų belaisvių. Jie tiesiog atsisakė išeiti iš stovyklos nenorėdami grįžti pas komunistus.

Prezidentas Nixonas sekmadienį pareiškė, kad visi amerikiečiai turėtų gerbti buvusių belaisvių privatumą ir jų neturėtų dyti. Prezidentas pareiškė viltį, kad ir spaudos žmonės paliks juos ramybėje.

Psichiatrai aiškina, kad belaisviams nebus lengva sugrįžti į laisvę. Jie turės persikelti iš tylos į triukšmą, iš judėjimo pamazų į gyvai verduoti judėjimą, iš izoliacijos į minią, iš nieko neveikimo į aktyvų gyvenimą, iš vėjų draugijos į žmonių ir vaikų tarpą. Belaisviai turės daug jausminių ir psichologinių problemų, kurioms nugalėti reikės laiko.

Per ilgus nelaisvės metus belaisviai įpratę į susirūpinimą, neapykantą savo prižiūrėtojams, jie atsiliko nuo gyvenimo, nes Amerikoje daug kas pasikeitė. Jie ilgai gyveno fantazijos pasaulyje, be spaudos, be žinių, be televizijos, be skanesnio maisto. Jiems teks pamiršti belaisvių stovyklos papročius ir prisiderinti prie naujo gyvenimo laisvėje.

BONA. — V. Vokietija paskyrė 40 mil. dol. šiaurės ir Pietų Vietnamui šelpti.

Popietė su Dr. V. Sruogienė

Ziemos mėnesiais Lietuvos reikalinga daugelio istorikų Tautinių namų pastogė, 6422 S. Kedzie Ave., Chicagoje jau antra sezoną rengiamos sekmadienio popietės. Jų rengėjai — pačių namų valdyba ir Lietuvos Moterų Federacijos Chicago klubo valdyba. Popiečių ligiolinė bendrinė tema — Chicago lietuvė moteris — kūrėja. Iš to išeinant kiekvienoje popietėje dalyvauja iškilmėnė lietuvė, savo darbu, mokslu, kūryba ir veikla savo srityje pasireiškusi ir daugiau ar mažiau davusi lietuvių kultūros kūrybos labui.

Vasario 4 d. įvyko pasigerėtinai darniai ir nuotaikingai pravaista popietė su istorike Dr. Vanda Daugirdaite-Sruogiene. Publikos, nežinanti tą dieną buvusio kito didelio renginio, prisirinko arlipilac LTN pastogę. Popietė pradėjo ir ją vedė Kazimiera Leonaitienė, LMF Chicago klubo pirmininkė. Pagarbiant Dr. V. Sruogienę, Alė Kalvaitytė — Velbasienė rengė vardu prisegę jai orchidėją. Ta proga Dr. V. Sruogienė pareiškė padėką LM Federacijai, kurios nare ji pati esanti, už iškilmą minies, rengti Balio Sruogos pagerbimo vakarą ir už talką tą vakarą rengiant. Taip pat geru žodžiu daktarė paminėjo LTN valdybą, iš anksto rezervavusią B. Sruogos vakarui pastogę patalpas, nors vėliau vakaro programai išryškėjus, šios pastalagos teko atsisakyti.

Virgilijus Krapauskas, jaunos kartos atstovas, nūn siekias magistro istorinėse studijose, trumpai nusakė Dr. V. Sruogienės mokslo kelių ir pateikė jos istorinių studijų apibraižą. Dr. Vanda Sruogienė, auditorijos sutiko šiltais plojimais, skaitė paskaitą: „Lietuvos pilys ir svarbesni įvykiai jose“. Vienoje pirmųjų įvadų tezių, ji atmetė, kai kieno persama sanprata, esą istorijos mokslas esąs nereikalingas, nes tai yra „kalba apie lavonus“. Prelegentė galvojanti priešinai. Istorinės studijos, kad ir kalbėtis apie mirusius, apie praeitį, tą praeitį paryškina ir joje gyvenusių iškilmą, jų atminimą praeitį. Ta prasme esą Lietuvos praeitis dar

Toliau ji perėjo prie Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės valdovų statytųjų pilių, kurių tinklas buvęs išdėstytas visame dideliame plote. Ji teigė, kad nei viena tuometinė valstybė neturėjusi tiek daug ir taip gerai įrengtų pilių, kaip kad mūsų Lietuva, jos valdovai Gediminaičiai. Žodinę paskirų pilių apybraižų iliustravo atitinkamais vaizdais epidioskope, kurį mikliai valdė A. Dundulis, Pedagoginio Lituanistikos Instituto direktorius.

Kauno pilis. Apie ją pirmosios kronikos randamos žinios siekia 1316 m. Šią pilį, kaip ir eilę kitų Lietuvos pilių išgriovė rusai pirmosios jų invazijos metu 1655 m.

Trakai. Čia buvusios trys pilys. Viena Senuose Trakuose, kur gimęs ir vaikystę praleidęs Vytautas. Antroji — ežero saloje ir trečioji — Gedimino statytoji, kurioje pastoviau gyveno Kestutis. Trakų pilis taip pat išgriovė rusai.

Vilnius didžiausios trimis pilimis: vadinamąja Kreivąja Aukštutine ir Žemutine. Ypačtingai gerai įrengimais, o taip pat puošnumu pasižymėjusi Žemutinioji pilis. Iš šių pilių buvo išvesti požeminiai tuneliai, naudoti susisiekti su apylinkėmis, o taip pat naudoti kaip sandėliai pilių gyventojų apyvokos daiktams ir visokiems turtingai įrengimams, maištais, pašarą ir kt. Esą tų pilių iškilmėnė rodo, kad jų sienas puošė Oriento kilimai, pilysė buvo vandentiekio ir šildymo įrengimai.

Toliau prelegentė trumpai aptarė eilę kitų pilių: Medininkų, buvusi plota didžiausia pilis ano meto Europoje. Gardino, Vytauto Didžiojo statytoji pilis. Krevos pilis, kurioje pasirašyta Jogailos sutartis su Lenkija, Biržų, Lucko — kurioje buvo rengiamos Vytauto Didžiojo vainikavimo iškilmės ir kt.

Baigiamoje dalyje Dr. V. Sruogienė pabrėžė ligi šiol dar toli gražu neišryškintą D. Lietuvos Kunigaikštystės didybę ir pajėgumą keturis šimtmečius tvirtai laikant užvarą, saugojančią Europą nuo maskolių antplūdžio. Tai atskleidė visam pasauliui esąs mūsų istorikų ir politikų dienos uždavinys. **mv**



Illinois Gubernatorius D. Walker š. m. vasario mėn. 6 d. Springfield, Ill. po pasirašymo deklaracijos, kurioje Vasario 16-joji skelbiama Lietuvos nepriklausomybės diena, priima dovaną Lietuvos Vyrių, kurie jam įteikė Chicago ALT delegacija. Nuotraukoje iš kairės: Chicago ALT vicepirmininkas kun. A. Štalyt, pirmininkas M. Pranevičius, gubernatorius D. Walker, Illinois senatorius F. Savickas ir vykd. sekret. R. Šarka.

Pietų priemiesčių šachmatų lygoje

Lietuviai šachmatininkai š. m. sausio 26 dieną svetainiai priėmė Jaunimo Centre trylikos šachmatininkų iš Kennedy Parko klubo. Tą dieną, 8 valandą vakaro trylika mūsų šachmatininkų pradėjo atkaklią kovą prieš stipriuolius kenediečius šachmatų lentose ankštai susipaudę vienoj mažoj Jaunimo Centre klasėj. Aplink žaidėjus smalsiai sukosi jaunieji žiūrovai ir įtemptai sekė kiekvieną jų žaidimą. Pats pirmasis laimėtojas buvo mūsų šachmatininkas Jonas Laukaitis, po jo sekė kiti laimėtojai: Marcelinas Rimkus, Mečys Mikutaitis, Algis Litvinas, Napoleonas Binderis, Andrius Slonskis, gerai pažįstamas Pranas Salkauskas ir žymusis Kazys Jakštas. Jaunasis Almis Salkauskas sužaidė lygiais su jaunu amerikond Bob Gleason.

Benediktui Jasinskui sumaišę čimus jausmingi žvilgsniai vienos gražios žiūrovės ir jis praradęs šachmatų damą turėjo pasiduoti gabiam lietuviui Viktorui Kizlaičiui, kuris taip laimėjo tasą kenediečių naudai.

Mūsų šachmatininkai, Romui, pakirto laimėjimą atkaklus čekų kilmės žaidėjas jaunas Ray Kuzanek, o mūsų gerąjį Edmunda Radavičių nugalėjo kitas amerikonas B. Kenny. Mūsų žymus šachmatų strategas Richardas Estka jau išloštoj partijoje prieš pabaigą netikėtai praradęs žirgą pirmoj lentoj suklupo prieš jauną ir gabų norvegų kilmės amerikietį Steve Hansen; tačiau reikia pripažinti, kad jo partija buvo įdomi, nors jam ir trukdė iš šalies apgulę žiūrovai.

Rungtynės baigėsi 11 valandą vakaro, o pavojingai Kennedy Parko žaidėjai buvo nugalėti tasų santykiu 8½ prieš 4½.

Dabar, įpusėjus Lygos šachmatų turnyrui, Vasario 14 dieną trečiadienį vakare East Gary šachmatininkai lauks mūsų šachmatininkų savo klubo patalpose stiprioms žaidynėms, todėl lietuvių šachmatininkų pirmininkas Chicagoje prašo visus mūsų šachmatininkus organizuotai nuvykti ir dalyvauti tame rimtame ir maloniam turnyre.

Informacijai prašome skambinti telefonu 737-7202. **Dalyvis**

KALTYK IR PATARNA DIENRASIS NAUJIENAS

SKAITYTI NAUJIENAS

Uolios darbuotojos 60 metų sukaktuvės

Praeito sausio 20 dieną p. Eleonora Paketurienė savo giminių ir kitų artimųjų draugų atšventė savo amžiaus 60 metų sukaktuvės. Visi susirinkusieji jubiliatę sveikino ir jai linkėjo daug ilgiausių laimės metų ir geriausios sveikatos jos nenuilstamoje lietuviybės darbuotėje.

Sukaktuvinėkė yra gimusi Lukšiuose, Šakių apskr., Lietuvoje, mokėsi Šakių gimnazijoje, buvo aktyvi Lietuvoje Šaulių Sąjungoje bei kitose organizacijose, o ypač reikšmės teatralinėse vaidybose ir choruose.

Atvygusi į Chicago veikia

Lietuvos Dukterų Draugijoje, šakiečių klube, Brighton Parko namų savininkų draugijoje ir visur, kur susiję.

Gerb. p. Eleonora drauge su savo geruoju gyvenimo palydovu Vytautu visuomet yra duosnūs labdarai ir tautinio solidarumo reikalingi.

Sukaktuvinėkė dirba Campbell Co, ir jau išėina pensijon, žadėdama dar daugiau savo laiko pašvęsti jos pamiltai lietuviškai veiklai. **Svajinė**

MESKOS PATARNAVIMAS

Leopoldui Stokowskiui diriguojant Bethoveno uvertiūrą „Leonora III“ trimito solo partija turėjo būti išpildyta užkulisje, bet didžiausiam dirigentui nusteimui trimitas tylėjo. Pasibaigus dirigavimui idūkes Stokowskis išbėgo užkulisim ir pamatė ten budintį gaisrininką, stipriai balaikantį besispurdantį trimitininką.

— Pone dirigente, — išdidžiai kreipėsi gaisrininkas į Stokowską — šis valkata norėjo trimtuoti laike tamstos koncerto! Turėjau daug vargo ir vos vos man pavyko jį apvaldyti. Tai būtų įvykęs skandalas.

Pasveikink savo draugus per „Naujienas“



Skulptorius Peter Allen renka Kalifornijos pajūryje išplautus medžio gabalus ir juos išdrožinėja į įvairius pavidalus, kaip čia matomos dvi „zuvys“.

SKALTIKAITIS IR PAFAGING ALTUS SKAITYTI NAUJIENAS

KNYGOS ANGLŲ KALBA

A VISIT TO SOVIET OCCUPIED LITHANIA. Čia gietės įspūdiu okupuotoje Lietuvoje apsilankius. 101 psl. Kaina \$1.00.

J. Jasminas, A KISS IN THE DARK. Pikantiškų ir intymų nuotykių aprašymai, pamti is gyvenimo. Lengvas stilius, gyva kalba, gražiai išsista 100 psl. Kaina \$2.50.

Kristijonas Donelaitis, THE SEASONS. Klasinės poemos „Metai“ poeto Vado Rasteno vertimas. Gražus leidinys, 127 psl. Kaina \$3.00.

Dr. Juozas B. Koncius, VYTAUTAS THE GREAT. Istoriniai DLE vytauto bruožai, paliečiant to laiko Lietuvos valstybės ir jos kalmynų istoriją. 211 psl. Kaina \$3.00. Kietais viršeliais \$4.00.

Jaungama šių knygų yra unikamos dovanos įvairiomis progomis. Jas ir citas knygas galima įsigyti atsilankius į Naujienas arba atsiuntus čekį ar pinigų perlaida.

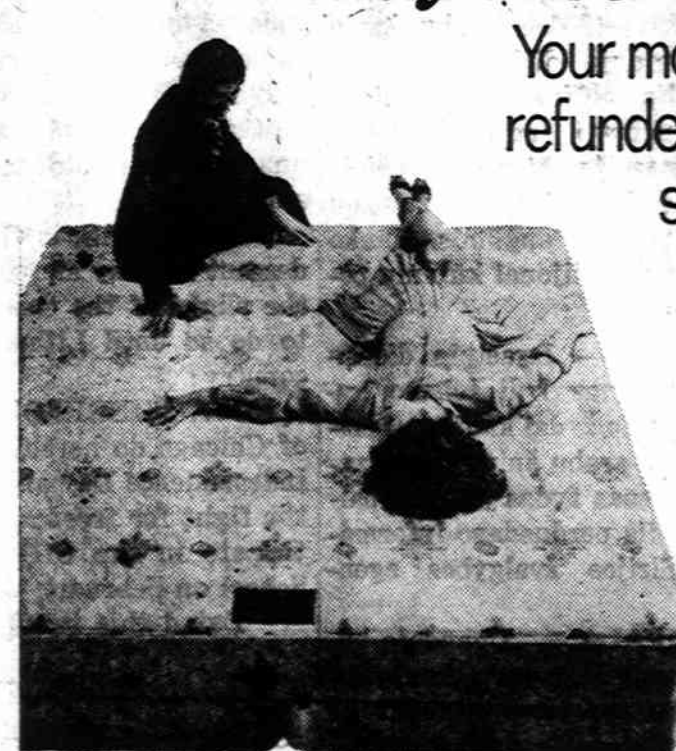
NAUJIENOS

1739 South Halsted Street, Chicago, Ill. 60606

30 Day Free Trial Offer

Your money completely refunded, if you are not satisfied. Try the Chiropractic® mattress in your own home ... sleep on it ... you'll feel the difference!

Starting at \$9995



COLUMBIA MATTRESS CO.

Here are 6 reasons why

Chiropractic®

is your best bedding buy!



Glaser's Furniture & Appliance Co.

5115-5123 SO. KEDZIE AVE.

PRospect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

help your HEART FUND help your HEART

Pastabos iš tolo

Klaipėdos metai — sukilimo minėjimo metai

Ne tik minėjimo, bet ir prisiminimų metai. Kalbėdamas apie prisiminimus, turio galvoje, šiuo atveju, Klaipėdos sukilimo dalyvių, sukilėlių, prisiminimus — atsiminimus (ar kaip tai bevadintume), kurie ne tik naudingi dabar savo įdomumu, bet jau labai vertingi ir kaip istorinė medžiaga.

Turėdami faktą prieš akis, kad okupuotoje Lietuvoje jos istorija perrašoma ir falsifikuojama pagal okupanto nurodymus, turėtume padaryti viską, kad istoriniai įvykiai, kiek tai liečia mūsų išgyventus laikus, čia, laisvajame pasaulyje, būtų ne tik paminėti, bet ir galimai išsamiau prisiminti — aprašyti spaudoje. Nebūtina tai daryti — suaktyvinti — tai gali būti padaryta bet kuriuo laiku, ypač metais, kai istorinis įvykis minimas kokio jubiliejaus proga.

K. Pažemėnas "Dirvos" š. m. sausio 17 d. laidoje, straipsnyje "Didžioji Klaipėdos Krašto sukilimas" labai atitiko mano galvoseną, sakysiu, kad: "Galime išstisus šiuos metus laikyti Klaipėdos krašto metais, kaip 1930 metai buvo pavadinti Vytauto Didžiojo metais ir visus metus vyko minėjimai". Sausio 15-toji buvo data, apie kurią sukosi Klaipėdos istorinio sukilimo ir laimėjimo minėjimas. Betgi didžiai apgailestauju, kad šiomet, to sukilimo metų sukilimo proga minėjimų buvo mažiau negu jų būdavo anksčiau. Ką dar daugiau apgailestauju, tai aplinkybę, kad dar, net čia Amerikoje, tebesą gyvi Klaipėdos sukilimo dalyviai pasitenkino tik tuo, kad tokiais kai kur buvo paminėti. Ko buvo ir tebėra laukiama, tai jų atsiminimų — skelbtinų dabar čia mūsų spaudoje. Stebiuosiu, kad kai kuriose vietose, kur yra beveik dvigubai daugiau taip vadinamų žurnalistų (lietuvių) negu buvusių Klaipėdos sukilėlių — nei su vienu jų sukilimo dalyviu nebuvo padarytas pasikalbėjimas, kad paskelbus jo prisiminimus spaudoje. Gerai dar, kad jie (sukilėliai) iš viso minėjime buvo prisiminti ir pargėbti.

Vadovaudamasis mintimi, kad istorijai pasitarnaus bet kokie šaltiniai, ypač istoriniuose įvykiuose dalyvavusių asmenų, drįstu skelbti vieno klaipėdiško su-

kilimo privatus laiško ištrauką, vaizduojančią kaip jis įsijungė sukilėlių eilei.

Tai Kristupo Plonaičio, gimusio pasiturinčio ūkininko — žvejo šeimoje, Kintų kaime, Kuršių pamaryje prisiminimas. "Klaipėdiškesnio" sukilėlio vargiai ar bevertėty ieškoti. Jis buvo vienas jauniausių sukilėlių eilese, gi 1939 m. vokiečiams vėl okupavus Klaipėdą — jis gavo Lietuvos pilietybės optavimo pažymėjimą Nr. 1 — kai klaipėdiškiai turėjo teisę apsispręsti ar jie nori pasilikti Lietuvos ar tapti Vokietijos piliečiais. Kaip minėjau: Kristupas Plonaitis buvo Nr. 1 iš labai nedidelio skaičiaus klaipėdiškių, optavusių Lietuvos pilietybę. Jis dabar gyvena Švedijoje. Štai, jo privatus laiško, sausio 15 proga, ištrauka (kalbą netaisau ir prašau "Naujienu" redakciją to nedaryti, nes kaip tik kalbinis savitumas vaizduoja jo aprašomo laikotarpio lietuviškus kalbos "pasilaikymus" (klaipėdiška terminologija. V. B.) tuolaikinėje padėtyje. Štai, ta ištrauka:

"1922 m. XII 12 d. iš Kintų pamarių Klaipėdos miestą persidangino Kristupai ir įstojo mokinių (Lehrling) į G. Juozapaitio Lietuvių Banką, Liepojaus g. Motina atvežė mane iki Priekulės stoties ir toliau aš jau keliau su valgiu, pataliojau pungiulį su valgiu, pataliojau su kitiems, ne Banko lietuviams, kaip Vilniū šaulininkai (Lituanijos spaustuvėje) Grosse Sandstrasse (OBS — ne Kleine Sandstrasse, tuometiniu bingčiausio Klaipėdos bardako vietovė), ir ten pasirodė kažkas paslapčiomis pas šaulininkų buvo rengiamas. Mane tuoj įrašė į slapta Jaunlietuvių Broliją ir prisikino (vereidigt). Pasirodė, kad ten vyko Klaipėdos Krašto atvadavimo pasitarimai. Ten ir Martynas Jankus ir Jurgis Lėbaras, ir V. Lacytis, Jurgis Brūse, ir kiti prisikino, rinkosi ir tarėsi apie "sukilimą". Ten tarp kitų susipažinau ir su tikrais "žemaičiais", būtent Kau-nišiais J. Marcinkevičiais, šaulių Sąjungos sekr., Stepu Darium (Atlanto nugaletoju), Juozu Pronskum ir kitais. Man tuoj užkabino parabelę ant kaklo ir pastatė spaustuvės daržė krūmuose — ginkluotu sargybinu. Šauk-kiu orą jeigu kas nors pasirodys daržė! Klausau! Tokių nakti-



Pietinis Kalifornijos skulptorius Peter Allen tarp savo kūrinių, kuriems medžiagą jis randa jūros pakraštyje.

(Kintiskiais) maitinosi, Retkarčiais "Šmerlas" man užfunda-vo virto valgio Kyffhäuser valgykloje, žvejų gatvėje — tur-gaus mėsininkų Stammlokai, kur įsikauš viens kitam kėde-mis pakaušius skaldydavo.

Bet laikas mieste, 17 metų kaimo berniui, buvo labai įdomus, nes kažkas padugnėse rūgo. "Šmerlas" mane tuoj suvedė su kitiems, ne Banko lietuviams, kaip Vilniū šaulininkai (Lituani-jos spaustuvėje) Grosse Sand-strasse (OBS — ne Kleine Sand-strasse, tuometiniu bingčiausio Klaipėdos bardako vietovė), ir ten pasirodė kažkas paslapčiomis pas šaulininkų buvo rengiamas. Mane tuoj įrašė į slapta Jaunlietuvių Broliją ir prisai-

kino (vereidigt). Pasirodė, kad ten vyko Klaipėdos Krašto atvadavimo pasitarimai. Ten ir Martynas Jankus ir Jurgis Lėbaras, ir V. Lacytis, Jurgis Brūse, ir kiti prisikino, rinkosi ir tarėsi apie "sukilimą". Ten tarp kitų susipažinau ir su tikrais "žemaičiais", būtent Kau-nišiais J. Marcinkevičiais, šaulių Sąjungos sekr., Stepu Darium (Atlanto nugaletoju), Juozu Pronskum ir kitais. Man tuoj užkabino parabelę ant kaklo ir pastatė spaustuvės daržė krūmuose — ginkluotu sargybinu. Šauk-kiu orą jeigu kas nors pasirodys daržė! Klausau! Tokių nakti-

nių posėdžių buvo net keli, nes tarp Klaipėdos lietuvių ir Kauno ejo karštos derybos, kaip tą sukilimą praveisti. Pagaliau buvo data nustatyta — Sausio 8 d. ir kaip žinai, sukilimas tada ir prasidėjo. Bet užsitęsė visą savaitę iki 1923 m. Sausio 15 d. Mano brolis Jurgis tada jau skaitėsi Lietuvių Banko Pagėgių skyr-vedėju ir jis buvo įpareigotas ryšinininku prie pulk. Kalmanto (Ba-joro) šaukos, kuri nuo Tauragės-Požerinių netoli Lauksargės perėjo sieną ir žygiavo link Tilžės.

Mane priskyrė prie Palangos-Kretingos-Gargždų rajono, kur ir pats sukilėlių štabas su Jonu Budriu (Polovinskiu) radosi. Mes 2 naktis budėjome prie Kalotės malūno. Malūno savininkas, Gircas, ir priklausė prie mūsų šaukos, o jo malūne radosi gink-lų arsenalas, žinai, seni vokie-čių kariuomenės šautuvai, ran-tinės granatos ir, rodos, viena mašinpūčka (kulkosvaidis). Gir-co dūkra vėliau ištekojo už Mar-tyno Gelžinio (mokytoja) t. v. "Mussolini", vėliau sausokų skautų draugovės draugininko. Mūsų šaukos pozicija radosi Pur-malių dvaro dauboje prie Pa-langos-Kretingos-Klaipėdos plen-to. Oras tuo metu buvo "sušik-tas". Slabdrība — sniegas, lietus, temperatūra — plus-minus null C. Pirmąsias dvi naktis niekas neatsitiko. Raitieji patru-liai — ryšininkai tarp malūno ir Gargždų (štabų) buvo keli, jų tarpe ir jauniausias Klaipėdos lietuvių sukilėlis, vos 15 metų amžiaus, Jurgio Brožaičio sūnus iš Voveriškių. (Jokūbas Brožai-tis. V. B.).

Trečią naktį, t. y. Sausio 10-11 pasirodė jau kelios sukilimo žymės. Iš mūsų krūminės daubos išgirdome automobilio užimą plentu nuo Kretingos link Klaipėdos. Pasirodė, kad tai Fran-cūzų kariuomenės automobilis, kuris galvutrukčio tempu, movė link Klaipėdos. Mes iš krūmų paleidome kelis šūvius paskum mašiną, o už pusvalandžio keli raiti Freistaat — policininkai kulvertini šovė plentu link mies-to. Ir jiems paleidome kelis šūvius ir užpakalį, kas sudarė įspū-dį, kad jau visa apylinkė suki-lėlių rankose. Tą pačią naktį mes jau gavome tiesioginį kontaktą su broliais "žemaičiais" — suki-lėliais, būtent prie geležinkelio linijos Giruliai-Bajorai, 8 žemaičiai-sukilėliai su geležniekio drezina (mit Handbetrieb) ritosi link Girulių, prie kurių ir mūsų šauka prisijungė ir Giru-lių stotis buvo užimta. Mūsų šūkis buvo "Jankus", o brolių "Bu-drys".

VAIKO KLAUSIMAS
— Tėveli, ar gandrais dantimis kalena?
— Ne, Algutis, snapu. Jis dan-tų neturi.
— O kaip jis varles nuryja?

Štai ir opera La Boheme

Kada pasigirdo kalbos, kad Chicagoje organizuojama an-tri lietuvių opera — Chicago Opera Co., tai daug kas į tą dar-bą žiūrėjo skeptiškai. Tačiau operos "La Boheme" pastaty-mui paruošimas augo vis aiš-kiau mūsų spaudoje, jos kon-tūrai ryškėjo. Ir štai vasario 3 d. Marijos Aukštesnės mokyk-lon salėje, gausią publiką ma-loniai nuteikė, o kartu lyg ir nustebino G. Puccini "La Bo-heme" operos premjera.

Opera pastatyta lietuvių ir amerikiečių jungtinėmis meninėmis pajėgomis. Tiek režis-oriai — Darius Lapinskas ir Z. Numgaudaitė, tiek dirigentas G. Favario, solistai, choras ir orkestro sąstatai visi jauni, sa-vo vaidmenis atliko profesio-nališkai, pasigėrėtinai. Ypač savo išvaizda, balsu ir vaidy-ba publiką žavėjo primadona D. Mongirdaitė. Puiki buvo ir D. Kučnienė. Vyrų rolėse, ypač svarbesnėse, kaip: P. Gu-das, T. Jamerson, V. Nakas, C. Johnson ir kiti, matėsi jau su-brendę operos artistai. Ir cho-ras puikus, bet gaila šioje ope-roje jis mažai turėjo progos pasirodyti.

Muzikos, vaidybos ir kitais pastatymo požiūriais tevertina specialistai. Besiskirstančioj publikoj tik girdėjosi — Gra-žu, puiku, žavėtina!... ir sa-lėje gausiais plojimais publika parodė savo susižavėjimą.

Už šią kultūrinę dovaną atsi-lankiusieji dėkingi ir operos vadovybei: A. Girdvainiui, D. Petreliui ir R. J. Rapšiui su Al-giu Grigu prišaky. Sėkmės ateičiai...

Šia proga norisi pasidžiaugti, kad pasaulio lietuvių sostinė Chicago tikrai laiminga turė-dama visose srityse pajėgių ir veiklių lietuvių meno kūrėjų ir puoselėtojų. Čia gausu įvairių meno parodų, puikių pavie-nių solistų ir grupinių koncer-tų. Čia ir dramatiniais pasta-tymais dažnai tenka pasigėrėti. O štai, net dvi savos lietuviš-kos operos ir dar sava operetė. Dar nespėjome atsidžiaugti "La Boheme", o kovo 24 d. ir 25 dienomis jau pamatysime Pirmyn choro J. Strausuo sta-tomą operetę "Čigonų baro-

nas". Šis puikus choras savo pastatymais ir išlepinto skio-rių lietuvių niekal neapvytė. O va, balandžio 7, 8, 11 ir 15 dienomis jau džiaugsimės Chi-cagos Lietuvių Operos statoma G. Bizet opera "Carmen". Ji statoma su stipriausiomis mū-sų vokalėmis ir kitomis me-ninėmis pajėgomis. Mūsų visuo-menei Chicago Lietuvių Ope-rą pristatyti jau nereikia. Anks-tyvesniais savo pastatymais ji jau nutiesė platų kelią į lietu-višką visuomenę. P. Venclona

COLUMBUS, OHIO

Visiems angliakasiams atsiminti

1890 metais, Vasario mėnesio 20-25 dienomis Amerikos trys angliakasių sąjungos iš savo tarpo išrinko 250 atstovų ir at-siuntė į šį miestą pasitarimui kaip reikia geriau — pasekmin-giau kovoti su anglies kasyklų gaspadoriais dėl geresnio darbo ir gyvenimo sąlygų.

Ir taip per 6 dienas tie angliakasių atstovai tarpe savęs ta-rėsi ir net barėsi ir galų gale priėjo teisingos išvados: reikia tas tris angliakasių sąjungas su-vienyti į vieną pastovią visiems angliakasiams sąjungą. Na ir suvienijo į vieną visai naują są-jungą ir jai davė visai naują vardą The United Mine Workers of Amerika Union, ir padėjo jai labai kietą kartinį akmenį — konstituciją.

Pats pirmas tos konstitucijos skyrius sako: Visi angliakasiai U. M. W. A. sąjungos nariai yra lygūs ir atsakingi visuose U. M.

W. A. sąjungos veiksmuose i-ekskistant į skirtingas tautas, į skirtingas rases ir į skirtingų tikybų sekas.

Tas pirmas, konstitucijos skyrius ir šiandien galioja visuose U. M. W. A. sąjungos veiksmuo-se.

Tai, šiais 1973 metais vasario mėnesio 20-25 dienomis sueina lygiai 83 metai kaip mūsų unija gyvuoja ir kovoja su visokiais savo neprieteliais.

U. M. W. A. narys A. B.

EGIPTAS IŠDOVANOJA SENŲJŲ DIEVŲ NAMUS

Egipto Arabų Respublikos val-džia padovanojo tris senovės egiptiečių šventyklas Italijai, Is-panijai ir JAV už suteiktą pa-galbą, gelbstint Nubijos dyku-mos paminklus. Dar viena šven-tykla, stovinti ant Nilo kranto, kuri turėjo užliesti Asuano už-tvankos vandenys, yra paskirta Leidenio Senovės muziejui Olan-dijoje. Ši šventykla užima 56 kvadr. m. plotą, o jos aukštis yra vos 4.5 m.

Ji buvo pastatyta I tūkstant-meio pr. Kr. pabaigoje senovės egiptiečių deivės Izidės garbei. VIII a., kai šventykla buvo pa-versta krikščioniška koplyčia, joje buvo nutapytos freskos ir sienos papuoštos raizininiais.

Praejusiu metų vasario mėn. 657 rausvo smiltainio bloka! nuo Nilo pakranti atkeliavo į Ro-terdamą. Šiuo metu Leidenio muziejaus kieme, po stikliniu stogu šventykla montuojama.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"

Iau kuris laikas atspausdinta ir galima gauti knygų rinkoje

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Aleks. Ambrose knyga aprašanti paskutinių 90 (1889-1959) metų Chicago lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus. 664 psl. Kaina \$8.00. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašyta pirmas Chicago atvažiavęs lietuvis, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos bažnyčios, išteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugia, 48 pasaulietiški chorai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografijos. Duoti dokumentuoti katalikiškų, socialistinių, laisvamanisčių ir kitų organizacijų atlikti darbai, išteigtos mokyklos, skaityklos, ban-ai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Moner Orderį

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJOS

vardu ir pašto:

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

Philomena sako...

Taupymas yra šeimos pareiga. Įvairūs skelbimai masina visą šeimą pirkti ką nors naujo. Bet

jei norite įsigyti namą, turėti pakankamai lėšų vaikų mokslui ar senatvei, laikas dabar pradėti taupyti.

Pinigai, taupomi Chicagos Taupymo ir skolinimo bendro-vės bet kokiame skyriuje, yra Federalinės valdžios apdrausti iki \$20,000,000.

5%	5 1/4%	5 3/4%	6%
Regular Passbook Account	90 Day Passbook Accounts	\$1,000 or more Savings Certificate (1 to 2 years)	\$5,000 or more Savings Certificate (2 to 10 years)



CHICAGO ***
savings and loan association
6245 South Western Avenue 476-7575

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!



Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelių darbų. Pirmia, jie padeda jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuostabių nuo mėnesio pirmos.

6%
5%
PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$5,000, OR MORE, 2 YEAR MATURITY.

UNIVEST TAUPYMO SĄSKAITOMS.

Taupymo Indėliai Apdrausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Išteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Ištaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

Subscription Rates:	
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months. Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	
15 cents per copy, 15 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestiuose:	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00

NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Lietuviams svarbūs dokumentai

Visi žinome, kad 1918 metų vasario 16 dieną Vilniuje posėdžiavusi Lietuvos Taryba, vienintelė lietuvių tautos atstovybė, nutraukė buvusios Lietuvos valstybės ryšius su kitomis valstybėmis ir paskelbė nepriklausomą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje. Kaimyninės Lietuvos valstybės buvo okupavusios Lietuvą, primetusios lietuviams savo valią ir surišusios Lietuvą įvairiomis sutartimis. Lietuva buvo padalyta, dalis prijungta prie Rusijos, kita dalis prie Vokietijos. Kiekviena valstybė primetė lietuviams savo įstatymus ir visokias pareigas. Vasario 16 dienos aktu visi seni teisiniai ryšiai ir įsipareigojimai buvo nutraukti.

Lietuvos Taryba krašto nepriklausomybę paskelbė, bet visa Lietuva vokiečių buvo okupuota. Pirmiausia teko vesti derybas su vokiečiais ir kitomis valstybėmis, kad pripažintų Lietuvos nepriklausomybę aktą. Reikėjo imtis priemonių pirmiems valstybinės santvarkos pagrindams padėti. Pasitarimai buvo ilgi ir sunkūs, bet su vokiečiais žodžiu ir ginklu pavyko apginti lietuvių teises. Sunkesnės derybos buvo su rusais. Tuo tarpu įvyko didelės pakaitos ne tik Vokietijoje, bet ir Rusijoje. Rusų imperijos valdžia pateko į komunistų rankas. Susitarę su vokiečiais, naujai sudarytoji valdžia siuntė ginkluotus rusų gajus į vakarus. Rusų pulkai buvo įsiveržę į Lietuvą, užėmė didelius Rytų Lietuvos plotus ir bandė veržtis į Vakarus.

Lietuviai įsiveržusios sovietų karo jėgas sumušė. Patys gyventojai, partizanai, ir naujai besiorganizuojanti Lietuvos kariuomenė krito rusams viena smūgiu po kito ir juos išvijo iš Lietuvos teritorijos. Sovietų valdžia pripažino ir paskelbė tautų apsisprendimo principą. Keliais pasizadėjo jį respektuoti. Išvijo rusus iš etnografinės Lietuvos, 1920 metais Lietuvos užsienio reikalų ministerija kreipėsi į sovietinės Rusijos vyriausybę prašėdama, kad ji yra pasirodusi taikiai su rusais gyventi ir norėtų tuo reikalu susitarti. Lietuviai reikalavo, kad nauja rusų valdžia pripažintų Lietuvos nepriklausomybę. Rusai jau buvo pasirašę su vokiečiais sutartį Lietuvos Brastoje.

Tuometinė Rusijos vyriausybė svarstė lietuvių pasiūlymą ir įpareigojo užsienio reikalų komisarą Georgijų Vasilevičių Čičeriną atsakyti Lietuvos vyriausybei. Čičerinas pasiuntė Lietuvos užsienio reikalų ministerijai radijo telegramą, kuri atspausdinta Juozo Žiugždos redak-

Spaudos pabiros

1. Išsąžintinė įžanga

Poetas Faustas Kirša, kurio pomirtinė knyga pasirodė praėjusių metų pabaigoje (apie tą knygą šiose "pabiros" bus išsąžinta vėliau), ten esančiuose Užrašuose apie rašymą šitaip pasisako:

"...Aš visą gyvenimą ieškojau žodžio ir sakinio išreikšti savo mintis. Mintis žmogų persekioja. Kartais taip prikimba kad negali nuo jos pabėgti neišsąskę. Kartais būna apmirusių valandų ir dienų, kada sakinytis nespina į vaizdą. Gyveni, tarytum niekados nebūnavęs gaivali-

guotuose Lietuvos "istorijos šaltiniuose". Tuometinės sovietų valdžios pozicija šitaip žiugždos dokumentuose yra paskelbta:

"39. 1920 m. balandžio 3 d. — Tarybų Rusijos užsienio reikalų liaudies komisaro radiotelegrama Lietuvos užsienio reikalų ministrai dėl taikos derybų:

Rusijos tarybinė vyriausybė, kuri visuomet yra ištikima tautų apsisprendimo principui, niekad nepadarė ir nedaro šiuo atžvilgiu jokios išimties lietuvių tautai ir priima jūsų pasiūlymą pradėti derybas parengti ir pasirašyti sutartį, kuri turės nustatyti tvirtus taikius santykius tarp Rusijos ir Lietuvos; viena šios sutarties sąlygų bus Lietuvos nepriklausomybės pripažinimas.

"Rusijos tarybinė vyriausybė sutinka laikytis etnografinio principo, kaip pagrindo, Lietuvos valstybės sienoms nustatyti pateikiant numatomi abių valstybių atstovų konferencijai apsvaistyti detales ir klausimus dėl vieno ir kito miesto nacionalinio priklausomumo. Mes siūlome pradėti konferenciją Maskvoje balandžio 15 dieną. Prašome pranešti mums kiek galima greičiau apie jūsų sudėtį ir narių skaičių.

Užsienio reikalų liaudies komisaras Čičerinas"

(Lietuvos TSR istoriniai šaltiniai, IV tomas 48 psl.) Kai rusų karo jėgoms, pasiryžusioms pasiekti Vokietiją, buvo suduotas smarkus smūgis, kai Minskan ir Smolenskan grįžė raudonosios armijos likučiai dar praščiau atrodė, negu žygio pradžioje, tai ne tik Leninas, bet ir Čičerinas sutiko pripažinti Lietuvos nepriklausomybę, bet ir sutartį pasirašyti. Leninas, įsakydamas pasirašyti Lietuvos Brastos sutartį, tikėjosi atgauti Pabaltijo valstybes ir įsiveržti į Vokietiją. Leninas buvo pagrobęs caro imperijos valdžią, bet jis, be vokiečių pramonės, nesitikėjo pagerinti Rusijos darbininkų gyvenimo. Vokietijos rusai nepasiekė, o patys vokiečiai rusiškos revoliucijos nenorėjo. Vokietijos darbininkams rusiški "socializmo statybos" metodai buvo nepriimtini.

Sovietų valdžia pripažino Lietuvos nepriklausomybę, bet Antrojo Pasaulinio Karo pradžioje ji sulaužė savo pasizadėjimą, nepriklausomybę sutremė ir jėga prisijungė Lietuvą. Iki šio meto laisvasis pasaulis neįteisino šio rusų grobio. Bet komunistai, nekreipdami jokio dėmesio į Lenino paskelbtus principus ir Čičerino paskelbtus pripažinimo dokumentus, tvirtina, kad nepriklausoma Lietuva pati prisijungė prie Sovietų Sąjungos. Tai melas, prieš kurį visi privalome kovoti.

nių" temų prideramas išsklaidymas popierėje. O įvairios temos daugėja, prašydamosios išleisti į viešumą.

Ši ir sekanti diena, jaučiama, yra tokios, kurios leis "pabiroms" išsklaidyti ilgą rašinį, kuriame išryškinta ne viena tema. Jų, tingiomis rašymui dienomis, susirinko apčiai.

Ir reikia skubėti, nes kažin kuris nuojautos jausmas šnibžda, kad po šių "pabiros" seks ilgas tylos laikas. O gal ir visam laikui "nevykties stagnacija". Tokių nevykties, kaip "pabirinkas", būvyje viskas įmanoma...

2. Liudo Dovydeno "Nasidavimai tarp bajorų ir žurnalų Tabor Farmoje"

Tokia tema rašytojas Liudas Dovydenas praėjusių metų Naujienų gruodžio mėnesio 26, 27, 28, 29 dienų ir šių metų sausio mėnesio 2 ir 3 dienų numeruose parašė straipsnį, ir kurį turėtų atkreipti dėmesį ne vien Naujienoms rašantieji, bet ir kitų lietuviškų laikraščių bei žurnalų vadovai bei bendradarbiai, o visų didžiausias dėmesys prašosi iš "Lietuvių žurnalų S-gos" centro valdybos. Čia tuojau pat tai valdybai konkretus pasiūlymas: Liudo Dovydeno apie tuos bajoriškus ir žurnalistinius "nasidavimus" ne vien Taor Farmoje, bet ir aplamai lietuviškoje spaudoje "LZS-gos" centro valdyba galėtų multiplikuoti reikalingu skaičiumi ir išsiųgti visiems tos S-gos nariams, prašant juos tame rašinyje esančiais klausimais bei pasiūlymais pasisakyti. Žinoma, nevengiant ir savų sugestijų dėl mūsų spaudos dabartinės ir ateityje būsimos padėties.

Visą aną ilgą rašinį Liudo Dovydeno straipsnį atspasakoti užimtų per daug laiko, todėl apsiribotina ryškiausiais to autoriaus pasisakymais:

1. "Mano manymu, rašto darbininkai galėtų dažniau susirinkti, juk reikalu gyva galybė..."
2. "...Tie, kurie kviečia žurnalistus ir garbės suolan sodina, imtų ir pagalvotų: kaip dirba žurnalistas, kaip vertėsi jo atstovavimas laikraščiai"
3. "...Redakcijose, administracijose dažniausiai sutiksi naštos slegiamus žurnalistus, redaktorius, rašytojus. Ir skaitytojai sparciai tūpsta, todėl "mes labai skubiu žingsniu einam pakalnėn, nepagalvodami, kad į kalną bus kur kas sunkiau atlipti, kai kuris nors leidinys atsidurs pakalnėje..."
4. "...Šviesus gal gero prieaušrio spindulys žurnalistų suvažiavime buvo naujųjų jaunųjų žurnalistų pasirodymas..." Tokių ten buvo 5. Kaip tokių skaičių padidinti, kad palaipsniui jie



Kanadietis gen. Dunlop McAlpine, 50 metų, yra Kanados karinis pasiuntinys. Vietnams ir ambasadorius pabrėžė.

galėtų perimti tėti lietuviškos laikraščio darbą?

5. "...Žurnalistų, rašytojų suvažiavimuose reikėtų vengti pasakaitų. Išspausdinti pasakaitus prieš suvažiavimą, o darbotvarkės eigoje dėl jų pasikalbėti..."

6. "...Susirinkimas kelė klausimus, vadovai žinotai atsakinėjo" ("...kodėl nesuderintai veikia ALT ir LB??, Kas turi dirbti kultūrinį darbą, kas politinį?", o buvo laukiama: "...Kas išskels rašto, spaudos klausimus? Kas paklaus kaip, kuo pakelti spaudos lygį..." ir pñš. "Nei iš tolo į tą pusę..."

Į Dovydeno rašinį Naujienose, prideramą žvilgsniui atkreipti Bostono Keleivis (š. m. nr. 2-3). Ar juo yra pasekė kiti — nežinoma. Net pačiose Naujienose tuo reikalu tyla, nors pirmasis to rašinio tęsinys turi redakcinį paraginimą: "Laisvoji tribūna". Snūduriuojame, snūduriuojame.

Prie L. Dovydeno rašinio, šauktie šaukiančio plačiai pasisakyti mūsų spaudos ir jos darbuotojų klausimais, tinka ir šie kitų pasisakymai: š. m. sausio mėn. 8 d. Naujienose yra iš "Europos Lietuvio" nr. 46 paimita žinutė:

"Ko greičiausiai bus pritrūkęs"

Atsakymas į klausimus "Lietuvių Dienų" žurnalo, kurio jis išbuvo redaktorium 17 metų, poetas Bernardas Brazdžionis dėl to, ko lietuviškoji spauda greičiausiai galės pritrūkti: bendradarbių, redaktorių ar leidėjų, taip pasakė: — Visų vienodai, bet pirmiausia, manau, pritrūks redaktorių; tatau matome iš krizės, pasireiškiosios Kanadoje ir Australijoje. Vien "iš idealizmo" redaktorių nebebus. Išimokslinę žurnalistai norės gauti tokias sąlygas, kaip ir kiti jų krašto žmonės, dirbą kitose sri-tyse..."

Dirvyje š. m. pr. 1 žiniose iš Detroito:

"Gruodžio 17 d. Lietuvių Naujienose L. Ž. S-gos skyrius turėjo mečin susirinkimą... Jonas Krivčiūnas, atsinėjęs visą glėbį laikraščių: Drauga, Dirva, Vienybė, Tėvynė ir kitus, įrodinėjo, kad jie neįtaiko prie skaitytojų pageidavimų ir spausdinamų tokius straipsnius ir žinias, kurios yra pasenusios ir neįdomios. Skyriaus pirmininkas Vlas Selenis pažadėjo ateityje tuo reikalu suruošti specialias diskusijas ir jo iškelto mintys nebuvo šį kartą diskutuojamos..."

O tos pačios Dirvos nr. 2 Vlasdas Butėnas iš Chicago's praneša:

"LZS cv kreipėsi į eilę redaktorių, kurių redaguojamuose laikraščiuose yra nuolatiniai jaunimo skyriai, kad šie pristatytų geriausius jaunimo skyrių bendradarbius. Į kreipimąsi atsiliepė "Tėviškes Žiburių" ir "Darbininko" redaktoriai. Ap-svarščius redaktorių pristatytus kandidatus premijoms, LZS cv iš dr. P. Daužvardžio fondo paskyrė šias premijas jauniesiems (iki 30 m. amž.) spaudos bendradarbiams:

"Tėviškes Žiburių", — Ramunei Sakalaitė — 60 dol., Gajigai Juozapavičiūtė — 40 dol., Kestutiui Šestokui — 20 dol.

"Darbininko" — Rasai Navickaitė — 40 dol., Linui Vytyviui (fotografui) — 20 dol.

Dabar laukiama, kada panašius kandidatus pristatys kiti laikraščiai..."

Kažin, ar Naujienos, kuriose yra nuolatinis skyrius: "Mūsų Skautija", kuriame bendradarbiauja vienas jaunuolis-lė, yra gavusios LZS cv prašymą, ir ar jos yra pristatiusios prašomus kandidatus?

O taip pat, ar tokį prašymą yra gavęs žurnalas — "Mūsų Sparnai", kuris bene pats pirmasis yra įsivedęs jaunimo skyrių: "Jaunimas"?

Šia proga norisi tarti žodį — kitą apie Kari, kuris "Isteigtas Lietuvoje 1919 — Nepriklausomybės kovų — metais" ir "Atgaivintas Jungtinės Amerikos Valstybėse 1950 metais"

Tai "Pasaulio lietuvių karių veteranų mėnesinis žurnalas", gražiai tvarkomas, iliustruotas, spausdinamas labai gerame popierėje. Kaina — 8 dol. metams. Adresas: Karys, 916 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221, USA.

SKAITYK "NAUJIENAS" — JOS TEIKIA GERĄ TAS, "EISINGIAUSIAS ŽINIAS"

POVILAS MILERIS

(Biografijos bruožai)

21

TIKRAS LIETUVISKAS TEATRAS

Bandymų sudaryti teatro grupę buvo daug, bet pagrindas buvo padėtas tikais įsteigus Chicago Dramos Ratelį, tarsi laikais vadinamo Dramatiškuoju. Sumanytas ir ratelio dvasia buvo maištininkas Bronius Laucevičius, bet vienas ir jis nieko nebūtų padaręs. Jam daug padėjo J. Prusinskas su dviem savo seserimis, bet didžiausioji jo parama buvo jaunas vaidintojas J. Sankūnas. Iki to meto jis buvo gambiausias vaidintojas Amerikoje. Greta Sankūno ejo ir Juozas Uktveris.

Vargšo vadovaujamas ratelis pirmiausia suvaidino paties Vargšo parašytus "Kryžius". Apie "Kryžius" kalbėjo ne tik patys vaidintojai, bet visa Chicago. Pirmojo vaidinimo Povilas nematė, nes jis buvo suvaidintas jam dar Chicagoje nesant. Tas pats ratelis vėliau suvaidino Slovakio "Mindaugą". Šiam veikalui teko ilgiau pasiroditi. 1913 metais Dramatiškasis ratelis vaidino "Parduotąją meilę". Petronėlė Petravičiūtė labai gerai suvaidino ir vėliau buvo kviečiama į kitus vaidinimus.

Vargšui sunegalėjus, jo grupė pradėjo skirstytis. Tuo metu labai gyvai pradėjo

rodytis Marė Dundulienė. Ji jau buvo vyresnio amžiaus moteris, bet ji turėjo vaidintojos talentą. Ji ne tik režisavo ir vaidino, bet ji pati ir rašinėjo. Bet didžiausias jos talentas buvo įtikinti kitus jaunus vyrus ir moteris, kad teatras yra nepaprastai svarbus dalykas lietuviams. Ji buvo įsitikinusi, kad tikrai teatras padės išvesti žmones iš salinų ir kitų nelaimę nesąncių centrų.

Petravičiūtė vaidino kartu su Dundulienė. Pirmon eilėn Dundulienė suruošė "Živilę". Petravičiūtė vaidino Živilę, pačią svarbiausią rolę. Toliau sekė pačios Dundulienės parašytas "Dvi seserys".

VAIDYBAI PASVENTE DAUG VALANDŲ

— Ligoninėje būdamas turėjau laiko pagalvoti apie praėjusį, — vieną kartą tarė Povilas, kai darbą baigęs nuėjau jo ap-lankyti. — Kiek laiko praleisdavau repeticijoms, vaidinimams, važinėjimams, posėdžiams ir kalboms, surišioms su vaidinimais, tai tiesiog bėsis... Jeigu tą laiką būčiau paskyręs bizniui, tai šiandien būčiau turtingas žmogus... Geriausias savo jaunatvės valandas paskyriau vaidinimams ir dainoms...

— Bet tau patiko dainuoti ir vaidinti, — jam pasakiau.

— Dainuoti ir vaidinti man patiko, nes buvau įsitikinęs, kad dirbau naudingą darbą. Man atrodė, kad vaidindami gerus veikalus, mes civilizuojame salinę smilks tanį nepaprastai gerą lietuvi, nežinantį

kaip iš tos smulkės išeiti norintį vyrą ar moterį. Mes žinojom, kad geresnei, teisingesnei santvarkai žmogus nebėtinka, jeigu jis girtuokliauja. Jo aptemdymas protas jokiom atitruktoms mintims netinka. Be to, jis skriaudavo savo vaikus, nušadavo žmoną...

— Ar ir dabar panašiai galvojai? — jo tada paklausiau.

— Dabar lietuviai taip negeria, kaip jie gėrė šio šimtmečio pradžioje. Dabar dykukai inteligentai panašiai geria, kaip Chicagoje prieš 50 metų gerdavo paprastai kaimo bernai. Vyresnio amžiaus lietuviai taip jau negeria. Kas nesuvaldė gėrė, tas savo kepenis sudėgino ir pūslę sužalavo, o kas susivaldė, tai dar tebegyvena. Dabar lietuviai išgeria su salku. Stikluokas ar pora nepavojingi, bet kai per daug išgeria, tai tada žmogus visai nustoja vertės.

— Argi pats neišgerdavai — jo paklausiau.

— Jaunatvėje buvo laikotarpis, kad gerokai nūgrėdavau, bet visuomet žinodavau, ką darydavau. Visai negerti negali. Mes vaidindavome, kad žmonės ištraukti iš salinų, bet kai baigdavome vaidinimą, tai visi susėdėdavome ir išgerdavome. Jeigu vaidinimas žmonėms patikdavo, tai atsisėdavo tokių, kurie nupirkdavo gerti, bet po vaidinimo mes patys norėdavome išgerti. Vaidyba verčia prakaituoti. Išpraktavęs nori išgerti. Išgerdavome, bet nepasigėdavome... Vėliau, kai teatro lankytojų skaičius pradėjo mažėti, tai rei-

kėjo išgerti, kad parengimas atneštų pelno. Pikinikai ir vakarai sudarydavo išlaidų. Baras buvo ir tebėra pajamų šaltinis. Jeigu baro kasoje mažai įmūša, tai sunku išsiversti. Kartais reikia gerti, kad reikia, o ne kad nori...

LAUCEVICIAUS ĮTAKA

Povilas praleisdavo daug laiko vaidybos darbams, bet dar daugiau laiko ir energijos vaidybai skirdavo Petronėlę Milerienę. Ji turėjo visą dieną sūti, vakarais važiuoti į repeticijas, o naktimis mokytis savo rolę. Kaip Povilą, taip ir Petronėlę įtaigojo kelmisčiai Bronius Laucevičius, pradėjęs naudoti Vargšo slapyvardį. Gabesnius vaidintojus Vargšas įtikindavo, kad reikia mokytis ir geriau vaidinti. Jis liepdavo įdėti į vaidybą daugiau sielos ir jausmo. Artistams jis parodydavo kaip privalo kalbėti ir kaip ką pasakyti.

Amerikon atvažiavęs Vargšas, parašė 4 veiksmų dramą, kurią pavadinė "Pirmi žingsniai". 1909 metais Olševskis išleido pirmą Vargšo teatro veiklą. Be vaidybos, Vargšas mėgo rašinėti gyvenimo vaizdėlius tuo metu Chicagoje ėjusioje Lietuvoje. Br. Vargšo parašyta "Svetimą Dievą" 1913 metais išleido M. G. Valaskas. Tai 27 puslapių trijų veiksmų drama. "Pirmose žingsniuose" Petronėlė vaidino Murias-kieng, o "Svetimuose dievuose" jai teko vaidinti 18 metų Saros rolę.

1915 metais Naujienos išleido Vargšo "Spąstus" vieno akto farsą. Petronėlei te-

ko vaidinti Dargalienės rolę. Tai nedidelis, bet tais laikais labai populiarus vaidinimas. Dabar bandoma sudaryti ispūdį, kad Vargšas jau tais laikais buvo komunistas ar komunistuotantis. Rusų pavergtoje Lietuvoje iš rašytojos Žemaitės bando padaryti komunistę, paruošiamieji darbai jau vedami sukomunistinti ir Bronių Vargšą. Vargšas mirė 1916 metais, kada apie bolševikus ir komunistus žinojo tikėtai Rusijos socialistai, caro policija ir kaiserio generalinis štabas. Europoje ir Amerikoje komunistus mažai kas žinojo, o apie bolševikus retas visuomenės veikėjas tebuvo girdėjęs. Socialistams šitas klausimas tapo gyvybės ar mirties klausimu tikrai po vadinamos spalio revoliucijos. Tai buvo 1917 metų lapkričio mėnesį, nes rusų kalendorius 13 dienų buvo atsilikęs. Ameriką komunistinė banga pasiekė 1918 metų viduryje ir net pabaigoje. Laucevičius negalėjo būti komunistu, nes jis mirė dar prieš darbininkų ir įvairių radkalų "susizavėjimą komunizmu".

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite
Dienraštį
"NAUJIENAS"
Jos visad rašo
TEISYBE

DR. ANNA BALIŲNAS
AKIU, AUSU, NOSIŲ
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAISO AKINIUS
2638 W. 63rd STREET
Ofiso telefonas: PROSPECT 6-3229
Rezid. telefonas: WILLOW 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Prilima ligonius pagal susitarimą
jei neatsiliepia skambinti 374-9012
Telef. Prospect 6-1717

DR. S. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val. kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
užduoti antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmadi. atsisakoma.
Rez. 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REPUBLIC 7-7668

DR. C. K. BOBELIS
AKSTV IR SLAPUMŲ IAKV
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
660 SUMMIT ST.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
4234 WEST 71st STREET
Ofiso telefonas: HEMLOCK 4-5849
Rezid. telefonas: 388-2233

OFISO VALANDOS:
Antradieniais ir ketvirtadieniais 1-7 val.
Antradieniais nuo 1-5, treč.
ir sekmadieniais susitarus.

DR. W. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti 3-0001.

DR. NINA KRAUCEL - KRAUCELIUNAITĖ
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. KEDZIE AVE.
Telef. WA 5-2670
Neatsiliepia — skambinti 471-0225
Valandos pagal susitarimą.

Ofiso telefonas: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9 iki 11 val. popiet. Ketvirtadienį ir sekmadienį nuo 9 iki 11 val. ryto tik susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val. antradienį nuo 1-4 po pietų,
ketvirtadienį nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880
Naujas rez. telefonas: 648-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofiso telefonas: 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Sėkmadieniais ir trečiadieniais
uždaryta.
Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGOS
Ofiso telefonas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradienį, trečiad.
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Seštadienį
nuo 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonas: HEMLOCK 4-2123
Rezid. telefonas: GIBSON 8-6195
Prilima ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandų skambinti telefon. HE 4-2123.
Jei neatsiliepia, tai telefon. GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandai.
Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Seštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, ILL. 60629
Telef. Prospect 6-5084

BIZNINIAI KURIE GARSINASI
"NAUJENOSE" — TURI GERIAUSIA
PASISEKIMA BIZNYJE

**MILIJONAI ŽMONIŲ
SOVIETŲ KACETUOSE**
CST pranešimu, iš Washing-
tono, išbuvus 10 metų sovietų
kacetuose Sibire ir 1970 metais
pabėgęs į Izraelį sovietinis žy-
das Avraham Shifrin, 50 metų
amžiaus, savo pranešime Se-
nato vidaus saugumo komitei
pasakė, kad dar milijonai
žmonių tebekentė badą ir kan-
kinimus sovietų lageriuose.

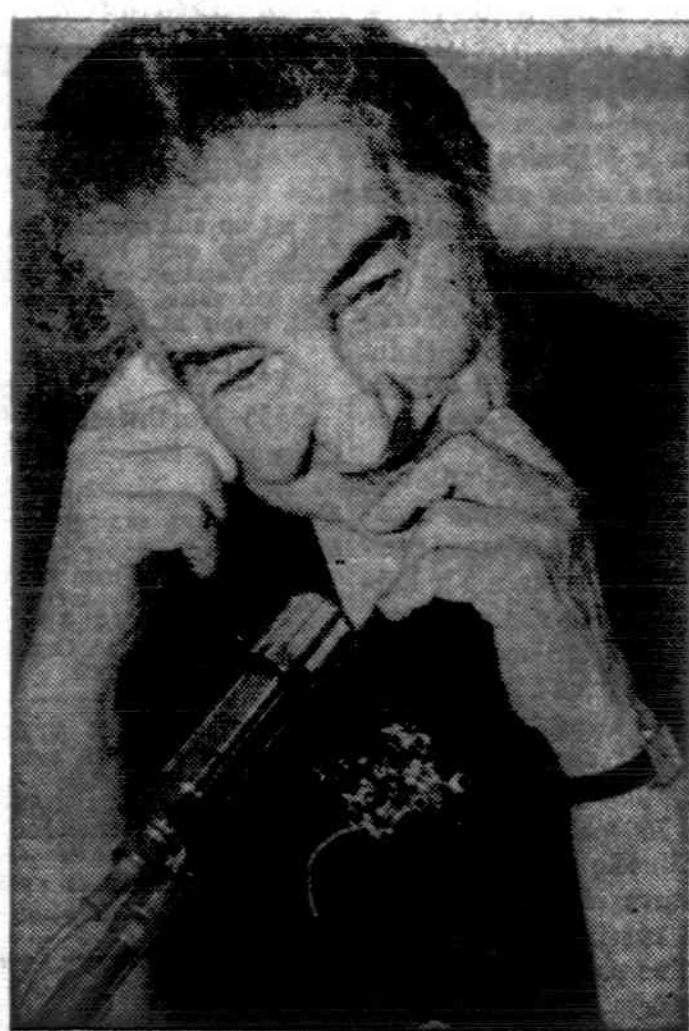
Shifrin pasisakė gavęs laiškų iš savo draugų, "gyvenančių" tuose lageriuose. Laiškuose, gautuose 1972 metų gale, rašoma kad tuose lageriuose sąlygos tebėra tokios pat, kokios buvo nuo 1953 iki 1963 metų jam pačiam tuose lageriuose būnant.

"Gyvena tuose pačiuose barakuose, praleidžia naktis be miego betoninėse "lovose", minta tais pačiais supuvusiais kopūstais ir dirba anglies kasyklose ir kirsdami medžius poliariniuose miškuose. Kiaulės ten daug geriau maitinamos negu kacetai kaliniai", pareiškė Shifrin. Per tuos 10 metų jis buvo tiek daug kartų kilnojamas iš lagerio į lagerį, kad ir skaičių pamiršo, ar 30 ar 35 lagerius jis per tą laiką patyrė. Negana to, jis dar ilgesnius ar trumpesnius laikotarpius sėdėjo 5 kalėjimuose.

Shifrino pranešimu, Maskvoje yra 27 milžiniškos kalėjimų institucijos ir atokiau nuo kiekvieno sovietų miesto yra trys, iki penkių lagerių.

Sovietų lageriuose taip pat yra kalinama dešimtys tūkstančių moterų, net motinos su mažais vaikais.

Tayseto lageryje, Sibire, Shif-



Izraelio premjerė Golda Meir prie mikrofono atsakinėja į laikraštinių klausimų. Fotografija daro Romoje, kur premjerė neseniai lankėsi.

rin matė mušamas rusų vienuolės, sugautos susirinkus maldų atkalbėti. Seserys buvo sumuštos joms nuplėšyti vienuolių ki rūbai ir lagerio sargai jas per sniegą nuvilko į pirtį.

Kitame lageryje 500 moterų kalinių užsistojo iki desperacijos privarytus kalinius. Už tai pabaudai į jų būrį įvažiavo karšči šarvučiai, visada laikomi paruošęje galimam maištui malsinti...

Sovietų darbo vergų lageriuose esą įkalinti įvairių tautybių žmonės iš visų "tarybinių respublikų".

KAS YRA AMŽINYBĖ?

Tulas laikraštiniukas klausė Mark Twain kas, jo manymu, yra amžinybė?

Žinomas humoristas susimastė ir po ilgesnės tylos atsakė, kad jo manymu amžinybė yra tik valandėlė.

— Tokiu atveju — atsiliepė gudrus laikraštiniukas — paskolink tamsta man valandėlę 200 dolerių.

— Gerai. Atsikiro Twain. — Už valandėlės.

"NAUJENOS" SKAITO VISI

SROVŲ ŽMONES: DARBININKAI, BIZNINIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI, JIE ŽINO, KAD "NAUJENOS" PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIUS RASTUS.



A FOREST'S FUTURE IS IN YOUR HANDS
Buy one every month and all our wildlife depend on you to help prevent forest fires. So please follow the ABC's of fire safety. Buy one every month and all our wildlife depend on you to help prevent forest fires. So please follow the ABC's of fire safety. Buy one every month and all our wildlife depend on you to help prevent forest fires. So please follow the ABC's of fire safety.



HEP STRENGTHEN AMERICA'S FAVORITE POWER EYE SAVING BONDS

ŠVENTAM ANTONIJUI SKIRIAMOS PAREIGOS

Abendpost pranešimu iš Romos, Vatikanas svarsto sumanymą duoti vienam iš seniausių vienuolių ermitų šventam Antonijui pareigas, paskiriant jį aplinkos patronu.

Šv. Antonijus, kurs 3 ir 4 amžių sąvartoje gyveno vienuolio ermito gyvenimu Egipto-Libijos dykumoje, skaitomas pirmuoju vienuolių pradininku. Oservatore Romano rašo, kad šv. Antonijaus gyvenimo būdas buvo jo mokinių paimtas ir išplatintas po pasaulį prisidedamas prie Vakarų kraštų kultūros. Kadangi Antonijus mėgdavęs tvarką ir švarą, jam skiriamos pareigos prižiūrėti aplinkos švarą.

ATOMINĖS BOMBOS BAIME

W. Virginijos universiteto profesorius M. Willrich savo pranešime Amerikos Branduolinės Fizikos draugijos posėdyje perspėjo, kad didėja pavojus, kad bet koks proto pamišėlis, arba gengsteriai arba kuri mažai bet ambicinga valstybėlė be didelio sunkumo gali pasigaminti "namų darbo" atominės bombas.

Kadangi įvairiose šalyse pradėjus vis plačiau statyti atominės energijos stotis, branduolinė medžiaga darosi vis lengviau prieinama ir tokių bombų gamybos "receptas" nebėra didelio paslaptis — dėl to pavojus didėjęs ir pasidarys pirmoje eilėje spėjtinu klausimu.

SUSIRINKIMŲ PRANEŠIMAI

— Lithuanian National Democratic Club susirinkimas vyks trečiadienį, vasario 14 d. Hollywood salėje, 2417 W. 43rd St. 8:00 val. vak. Visi nariai kviejami dalyvauti. Po susirinkimo bus valės.

Bernice Žemgulis, raš.

MARY CHENSKY-ZUBRAS

PAGAL TĖVUS GAURONSKY
Gyveno 4456 So. Western Ave.
Mirė 1993 m. vasario 12 d., 5:30 val. ryto, sulaukusi 78 metų amžiaus, Gimusi Lietuvoje.
Paliko našlę: 2 dukters — Estelle Burns, jos vyras Michael ir Irene LaKoma, jos vyras Matthew, sūnus Frank Chensky, jo žmona Marie, 8 anūkai, 6 proanūkai ir kiti giminės, draugai bei pažįstami. Lietuvoje lieka sesuo ir brolis. Vėlonė buvo žmona mirusio Stanley Chensky ir Casimir Zubras.
Priklausė Lithuanian Chamber of Commerce ir SLA 134 Moterų kuopai.
Antradienį, 2:00 val. popiet kinas bus pašarvotas Eudeikio koplyčioje, 4330 So. California Ave.
Trečiadienį, vasario 14 d. 9:00 val. ryto bus lydimas iš koplyčios į Nekrotų Pradėjimo parapiškos bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus laidojama šv. Kazimiero Lietuvių kapinėse.
Visi a. a. Mary Chensky-Zubras giminės, draugai ir pažįstami nuširdžiai kviečiami dalyvauti laidojime ir suteikti jai paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.
Nulūde lieka:
Dukters, sūnus, giminės.
Laidotuvių Direktorai Dovydas P. Gaidas ir Geraldas F. Daimid.
Telefonas 523-0440.



ANNE BENDIKS
Gyveno New Buffalo, Mich. Ankstesnis gyv. Bendt, III. ir Chicagoje.
Mirė 1973 m. vasario 11 d., St. Anthony ligoninėje, Michigan City, Ind., sulaukusi 80 metų amžiaus, Gimusi Lietuvoje, Tauragės mieste. Amerikoje išgyveno 62 metus.
Paliko našlę: vyras Christ, sūnus John, marti Anne, dukte Martha, žentas John Galman, 12 anūkų, 5 proanūkai bei kiti giminės, draugai ir pažįstami.
Priklausė Lietuvių darbininkų draugijai.
Kinas pašarvotas Kruse-Goettert laidojimų koplyčioje, 2130-32 West 21st St., Chicago, Ill.
Trečiadienį, vasario 14 d. 10:00 val. ryto bus lydimas iš koplyčios į Lietuvių Tautines kapines.
Visi a. a. Anne Bendiks giminės, draugai ir pažįstami nuširdžiai kviečiami dalyvauti laidojime ir suteikti jai paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.
Nulūde lieka:
Vyras, sūnus, dukte, giminės.
Laidotuvių Direktorius Kruse-Goettert. Tel. VI 7-7758.

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti daug knygų, kurios papuos bet kokią knygų spintą ar lentyną:
K. Bielins, PENKTIEJI METAI, gražiai iliustruota, 592 pusl. \$6.00
K. Bielins, DIENOJANT, gražiai iliustruota, 464 pusl. \$6.00
Prof. Vaclo. Biržiška, ALEKSANDRYNAS, I tomas, gražiai iliustruota, 431 pusl. \$7.50
Prof. Vaclo. Biržiška, SENIŲ LIETUVIŲ KNYGŲ ISTORIJA, I dalis, 208 pusl. iliustruota — \$3.00, minkštasis viršelis — \$2.00; II dalis, 225 pusl. iliustruota — \$3.00, minkštasis viršelis — \$2.00
Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS, I tomas, 300 p. \$2.00
Prof. S. Keičys, LIETUVA BUDO, gražiai iliustruota, 416 p. \$5.50
Juozas Liūdžius, RASTAI, 250 pusl. \$3.00
P. Liūdžiūnė, ATSIMINIMAI APIE JUOZĄ LIUDŽIŲ, 88 pusl. \$1.00
S. Micheionas, LIETUVIŲ IŠEIVŲ AMERIKOJE, 297 p. iliustruota — \$5.00 minkštasis viršelis — \$4.00
Dr. V. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA, gražiai iliustruota 968 pusl. dabar tik \$10.00

NAUJENOS

1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. — Telef. HA 1-6100

ŠVENTO RASTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI KIEKVIENA DIENA BUTINI KRISTIONII

Meilė neįteršia pikto, 1 Kor. 13:5.
Kuris tik paniekina Dievo įsakymus, liečiančius "piktus spėjimus", audžia pats sau tūklą, nors ir kaip "atsargiai" jis pasielgtų kituose dalykuose; nes kurio širdis yra apvaizinta abejotimu apie savo artimus, tas yra beveik pasirengęs abejoti pati Dievu. Stokima kartumo ir pykimo dvasia kovoja prieš Dievo dvasią, prieš meilės dvasią. Viena asmuo kita gaus viršų toje kovoje. Tokia negera dvasia privalo būti išvartyta, jei ne, tai ji subjaurins naująjį sutvėrimą, taip, kad jis turės būti "atmetas". Anta vertus, jeigu naujoji prigimtis, kaip ta "pergalėtoja", ima viršų, būtent tokiu būdu: jeigu piktai spėjimai yra apgauti, reiškia, kad jau pusė kovos prieš dabartines sunkenybes ir apėdimus yra pasiekiata.
Kristus pasakė, kad jis įteigė bažnyčią. Bažnyčią yra daug, bet ne kiekvienam aišku, kuri yra tikroji. Kristionui reikalinga tikroji bažnyčia. Visus šiuos svarbius klausimus rasite atsakymus nedidelėje knygytėje, kuri vadinasi "Tikroji bažnyčia". Ji nemokamai gausite, jei parašysite tokiu adresu: P. Zavis, 3715 W. 66th St., Chicago, Illinois 60629.
SV. RASTO TYRINETOJAI

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GROVEHILL 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWNHALL 3-2108-9
TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6646 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAJAMOS VENTILACIJA
Rink. 7-9999 Rink. 7-9999

EUDEIKIS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ISTAIGA
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:
DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: Yards 7-1741 - 1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFAYETTE 3-0440
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: Yards 7-3401
BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYMPIC 2-1005
PETRAS BIELIŲNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFAYETTE 3-3572
GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: Yards 7-1130-1139
STEPONAS C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6671
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410
P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: Yards 7-1931

GARSINKITES NAUJENOSE
1. NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL. — TUESDAY, FEBRUARY 13, 1973



Brazilijoje dabar šiltos vasaros dienos ir žmonės traukia į pajūrį. Čia matomas Rio de Janeiro paplūdimys.

TRUMPAI

— Vasario 16-tos minėjimas JAV senate įvyks vasario 16 d., senatoriaus Charles Percy globoje. Minėjimas atstovų rūmuose įvyks vasario 20 d. kongresmano Daniel J. Flood globoje. Amerikos Lietuvių Taryba visiems senatoriams ir kongresmanams yra įsiuntusi laiškus prašydama juos dalyvauti minėjimuose ir padaryti atitinkamus pareiškimus.

— Tauragės klubo valdyba, Chicagoje, Vasario 16-tos progą, Amerikos Lietuvių Tarybai, pirmoji paaugū \$100.00.

— Jokubas Russas, gyvenęs Providence, Rhode Island, savo palikime Amerikos Lietuvių Tarybai paskyrė \$500.00. Taryba šią sumą nesenai gavo.

— Amerikos Lietuvių Tarybos Waterbury, Conn., skyrius ruošia Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą vasario 18 d., 9 val. ryto prie miesto valdybos rūmų bus keliama Lietuvos vėliava. 11 val. įvyks iškilmingos pamaldos Sv. Juozapo bažnyčioje. 3 val. popiet parapijos salėje bus iškilmin-

gas minėjimas su menine programa. Kalbės dr. Jonas Genys, atstovas R. A. Sarasin ir miesto meras V. Mancruno. Dalyvaus muz. L. Stuko vad. moterų sekstetas "Žibuoklės" ir lit. mokyklos mokiniai.

— Dail. Henrikas Blyskis, Jurgis Daugvila ir Jonas Neimanas pakviesti atrinkti pasaulio lietuvių dailininkų darbus tradicinei parodai Čiurlionio galerijoje Lietuvos nepriklausomybės šventės progą. Vertinimo ir premijų skyrimo komisijon pakviesta dail. Aleksandra Kašubienė ir du amerikiečiai meno vertintojai. Paroda bus atidaryta vasario 16 d. Joje dalyvaus apie 45 dailininkai.

— F. Račkauskas, Los Angeles, Calif. ilgametis Naujienų skaitytojas, kartu su prenumerata atsiuntė vajui 8 dol. Tos pat apylinkės skaitytojas A. Bitautas atsiuntė 3 dol.

— Juozas Baltamonaitis iš Brighton Parko apylinkės užsisakė Naujienas.

— Vacys Urbanas, Detroit, Mich., Amerikos Lietuvių Balso radijo klubo pirmininkas, įteikė per A. Sukauską to klubo paskirtą 10 dol. paramą Naujienoms įvaus progą.

— Vincas Tamošiūnas iš Detroito užsisakė Naujienas per SLA ir kitų organizacijų veikėją A. Sukauską.

— Antanas Kuras iš Marquette Parko apylinkės kartu su prenumerata atsiuntė Naujienų vajui 6 dol. Vajaus komisija dėkoja visiems aukotojams, platintojams ir naujienų skaitytojams, visus kviečia remti ir platinti Naujienas. Visi lietuviai yra kviečiami užsisakyti Naujienas. Jos yra visiems naudingos, reikalingos ir būtinės, nes išreiškia demokratines lietuvių daugumos nusistatymą ir padeda įvykdyti jos valią.

SKAITYKŲ TATS IR PARAGINŲ KITE SKAITYTI NAUJIEŲS

DR. KAZYS GRINIUS ATSIMINIMAI IR MINTYS

II tomas, 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina \$5.00.

Išleido Dr. Kazys Grinčius Komitetas. Knyga galima nusipirkti "Naujienose" už \$5.00, užsakant paštu reikia pridėti 25 centus pašto išlaidoms apmokėti. Taip pat galima įsigyti ir pirmąjį "Atsiminimų ir mintių" tomą (neįrašytą) už \$2.00.

NAUJIEŲS
1739 So. Halsted Street — Chicago, 60608

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

— Sek pasaką, mamytė. Apie senus laikus. Kai atitvarai ir laumės. Štrajono po laukus... S. Petersonienė

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar krikštavimai. Naujienose galima gauti šių perlių ir žemčiūgų mūsų mažiesiems bei jaunimui:

1. N. Butkienė, VELYKU PASAKOS, 32 psl., telpa 6 pasakos ir DVY-NUKĖS, 34 psl. su 8 apsakymėliais ir vaikų pasaulio. Abi gausiai iliustruotos, spalvotais viršeliais, kainuoja po 1 dol.
2. Vanda Frankienė-Vaitkevičienė, ŠOKOLADINIS KISELIS, pasaka mažiesiems. Jūratės Eidukaitės iliustruota. Didelio formato, 24 psl., gražus leidinys. \$1.50.
3. A. Giedrius, MURKLYS, 24 apsakaitės vaikams. Dail. V. Siman-kevičiaus iliustruota, 130 psl., \$1.80.
4. Stasė Vanagaitė - Petersonienė, LAUMĖ DAUMĖ, 17 eilėraščių, kaip pasakų, apie paslaptingąsias laumes Tėvų Zemeje. Labai gražus leidinys, didelio formato, kietais viršeliais, gausiai dail. J. Kiburo iliustruota, 64 psl., kaina 5 dol.
5. Maironis JAUNOJI LIETUVA, poema. 118 psl., \$1.00.
6. Alfonsas Vambutas, TRYS SAKALAI, Liet. Mokytųjų s-gos premijuota knyga. Joje originalūs apsakymai, padavimai, legendos, novelės. Dail. V. Stankaitės iliustracijos, 186 psl., kaina 2 dol.
7. Juozas Švaistas, ŠAUNUS PENKETUKAS, apsakaitės, kaip pasakos vaikams iš jų gyvenimo, svajonių ir žygių. Iliustruota dail. Z. Sodeikienės. Didelio formato, kietais viršeliais, puikūs 77 psl. leidinys. \$3.00.
8. Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI, mitologijos posmai. Eilėtuoti padavimai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuvių ir žemaičiai bendravo su savo dievais, 54 psl., \$1.00.

Vaiškai mėgsta ir nori skaityti. Dėlto iš pat mažens yra daug lengvųjų juos įpratinanti lietuviškai skaityti ir mylėti lietuvišką knygą. Jei tėvai išbalansuoti vaikams perkamas dovanas — pusę knygų, pusę žaislų — lietuviško auklėjimo rodyklė staiga pakiltų aukštyn.

NAUJIEŲS,
1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

Ir didieji neamžini

Didžiosios ir Mažiosios Lietuvos laisvės diena ateis gal greičiau negu galima numatyti

Nepriklausomos Lietuvos generalinis konsulas New Yorke, Anicetas Simutis savo turinimą kalbą minint Klaipėdos atdavimą, baigė šiais žodžiais:

Minėdami penkių dešimtų metų sukaktį nuo šio didelio lietuvių tautos ryžto žveglame į ateitį su dideliu susirūpinimu ir kartu su viltimi. Susirūpinimui turime pagrįstą kai matome vokiečius pakeitusius Lietuvos okupantus prieš mūsų tautą naudojant tą pačią strategiją, kurią Vokiečių Riterių Ordinas pradėjo prieš 750 metų. Šiandien vietoje Kryžiuočių Ordino iš Prūsų į Lietuvos žemę plūsta ten pasodinti rusai, o vietoje Livonijos Ordino nuo Leningrado pajūriu atplūsta kita rusų banga. Niekais nuėjo 700 metų vokiečių pastangos, niekais nueis ir rusų.

Ir didieji neamžini

Istorija yra pilna pavyzdžių apie žlugusias menamai nenugalimas imperijas. Argi šimtus tautų pavergusių rusišką Imperiją gali tikėtis kitokio likimo? Sovietų rašytojas Amalrikas abejoja, ar ta imperija išvers iki 1984-ųjų metų. Už knygos tokiu vardu parašymą jis uždarė kėlinį į kalėjimą. Jeigu tai būtų nieko neverti plepalai, ar reiktų jų autoriui uždaryti į kalėjimą, ar verta būtų su juo pekiotis tokios tariai nenugalios imperijos valdovams.

Šiandien apart Lietuvos okupantų, jau niekas neginėja mūsų teisių ir nepriklausomybę su Vilniumi, Klaipėdos kraštu ir visa Mažąja Lietuva. Didžiosios ir Mažiosios Lietuvos laisvės diena ateis gal greičiau negu šių dienų tarptautinė padėtis tą leidžia numatyti.

ŽMONA KAIP RAMSTIS

Ko gi rymau ten prie sienos? Lubos juk tikrai nekris. Als laikau tik sieną vieną, O žmona atlaiko tris.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

HELP WANTED — MALE Darbininkų Reikia

SCREW MACHINE

BS set up and operate. 1st and 2nd shift. Top pay. Full insurance benefits. Vacation. Overtime on 1st and 2nd shifts. 10% bonus on 2nd shift. Apply at or call

INLAND MIDWEST

5555 Northwest Highway Chicago 775-2111

NIGHT WATCHMAN for enclosed lumber yard. Middle age or elderly man preferred. English speaking. MALKOV LUMBER CO. Roosevelt Rd. and Campbell Ave. 733-7900

SERVICE STATION ATTENDANT Experienced. With tow truck knowledge. NORM'S STANDARD 7550 N. Sheridan.

HELP WANTED — FEMALE Darbininkų Reikia

AUTO BOOKKEEPER-ASSISTANT Experience in AP and AR needed. Good working conditions. Fulltime Good pay. ROGERS PONTIAC 2720 S. Michigan Ave. 225-4300 Ask for MARSHA

MOTHER'S HELPER

Pleasant home in Chicago's Suburbs. Your own room. TV. Same child care and same house work. Some English necessary. \$35.00 per week to start. Call Mrs. Shuman 673-4659.

GENERAL OFFICE

TYPISTS FILE CLERKS Call MISS LANE 263-1920 AETNA CASUALTY & SURETY An Equal Opportunity Employer

9 A. M. TO 1 P. M. 5 DAY WEEK General house work, no heavy laundry. Near North Side. \$3 per hour plus car fare. Some English necessary. References required. 943-2525 or 943-1120

HELP WANTED — MALE/FEMALE Reikia Darbininkų ir Darbininkių

CREW MANAGER-SUPERVISER Boys to sell jewelry made by the handicapped. \$250-\$350 a week. Call or apply 4321 ST. CHARLES RD., BELLWOOD 547-6443

Praeito Pasaulinio karo baisūs nuostoliai

Trumpiausiais suglaudais, per Antrąjį Pasaulinį karą bendri nuostoliai buvo tokie:

Kovų laukuose neteko gyvybių 32 milijonai žmonių; Koncentracijų stovyklose mirė 26 milijonai žmonių;

Per bombardavimus žuvo virš 15 milijonų moterų, vaikų ir senų žmonių;

Dėl sužeidimų luosi liko virš 29 milijonai žmonių;

Dėl bombardavimų 31 milijonas žmonių neteko savo namų ir kt. turto;

I kalėjimų pateko arba buvo deportuoti 45 milijonai žmonių.

1 milijonas vaikų neberado savo tėvų.



BUY U.S. SAVINGS BONDS

WHERE YOU BANK OR WORK

Turkish Delight



Not too long ago, cafe visitors shied away from any food or drink which they considered "exotic." Today's more mobile, sophisticated society has become more receptive to innovation. To sample a new blend, it's unnecessary to travel. For coffee lovers who like the "unusual," the savory aroma and taste of Turkish coffee will be a welcome treat. Selected light roasted beans (American style) and dark roasted beans (French or Italian style) are skillfully blended and ground to an extremely fine consistency by experienced Turkish coffee makers. This brings a more intense and delicious flavor to the coffee break.

If you'd like a free sample and directions for preparing this delectable, write to the Turkish Trade Center, 142 East 2nd St., N. Y., N. Y. 10014.

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE Namai, Zemė — Pardavimui REAL ESTATE FOR SALE Namai, Zemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAMS

DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas 2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTU NUOMAVIMAS

NAMU VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

[VISU RUSIU DRAUDIMO AGENTORA]

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — PProspect 8-2233

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms. 3237 WEST 63rd ST., CHICAGO Telef. 434-4660

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kai kurios nebrangios. 3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill. TEL. — 776-5888 Anicetas Garbačiauskas, sav.

M. A. SIMKUS

Real Estate, Notary Public INCOME TAX SERVICE 4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450 Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapolis 3208 1/2 W. 95th St. GA 4-8654

A. & L. INSURANCE & REALTY

A. LAURAITIS INCOME TAX 4645 So. ASHLAND AVE. LA 3-8775 (Currency Exchange istaigo) Pigūs automobilių draudimai

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

ir kitus kraštus P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave. Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS Pardavimas ir Taisymas 2646 WEST 69th STREET Tel.: REpublic 7-1941

— Minint Lietuvos Nepriklausomybės Sukaktį yra tinkamiausias laikas ir geriausia progą lengvu būdu tinkamai supažindinti savo draugus ir kaimynus su Lietuva, jos istorija ir problemomis. Pr. dr. Juozo B. Končiaus angliškai parašyta 142 psl. knyga "History of Lithuania" yra tinkamas tam tisklui leidinys. Kaina 2 dol. Gaunama Naujienose, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. (Pr.)

Pasveikink savo draugus per "Naujienas"

WEATHER FORECAST and Fire Danger Rating



BUTU NUOMAVIMAS. ĮVAIRUS DRAUDIMAI, NAMU IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS — PARDAVIMAS.

BALYS BUDRATIS BUD'S REAL ESTATE 4369 ARCHER AVE., CHICAGO TEL. — 254-5554

PAŽVELK

1 1/2 AUKŠTO MŪRAS, 2 butai — 5 1/2 ir 4 1/2 kambarių. Karpetai, Alumi. langai. Moderni virtuvė. Gazo šildymas. Garazas. \$18,900. 10 BUTU 2 aukštų mūras. Arti Kedzie ir Parko. Apie \$15,000 pajamų namas, 5 ir 3 kamb. butai, karpetai, naujas garazas. Daug prie- dy — \$21,500.

MODERN 5 kamb. mūro reziden- cija, puošnia nauji karpetai, "built-in" virtuvė, 1 1/2 vonios. Du greta po 30 pėdų lotai. Mūro garazas. \$33,500.

ORIGINALUS APARTAMENTINIS NAMAS. Alumin. langai, naujas gazo šildymas ir garazas, atvėrtas platus sklyvas, pajamų \$6,600 metams. Prašo \$45,000. Priims rimtas derybas.

PUIKUS 2 BUTU 19 metų mūras. 2 atskiri šildymai, keramikos vonios, kabinetu virtuvės, alumin. langai, geležinės tvoros, garazas, arti ofiso. — \$36,000.

6 1/2 KAMBARIU didelis Georgian. 1 1/2 VONIOS, Irenagas sausas beismontas, 2 auto garazas. Apie 20 metų, kaip naujas. \$23,000.

2 BUTU 6 metų luksus mūras. 2 auto mūro garazas. Vengungai Irenagas beismontas. Arti ofiso. \$48,800.

9 KAMBARIU 9 metų mūro reziden- cija. 2 modernios vonios. 2 atskiri šildymai. Cent. oro vėsinimas. Garazas. Arti Kedzie ir parko. \$40,000.

2 BUTU gražus mūras arti vienuo- lyno. Naujas gazo šildymas, 2 auto mūro garazas. \$28,500.

6 KAMBARIU modernus medinis. Naujas gazo šildymas, Arti Margučio radijo \$15,800.

MODERNUS 6 KAMBARIU 14 metų mūras. Cent. oro vėsinimas. Irenagas beismontas, baras, 1 1/2 vonios, 40' lotas. Garazas. \$24,000.

PLATUS VERTINGAS LOTAS Mar- quette Parke. Kaina \$9,900.

8 KAMBARIU 1 1/2 aukšto, 16 metų mūras. 2 vonios. Irenagas beismontas. Garazas 83 ir Kedzie. \$32,000.

Valdis Real Estate 7051 So. Washtenaw Ave. R 7-7200

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas HEATING CONTRACTOR Irenგიu mieste ir užmiesty naujus ir perstatu senus visų rūšių namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Virbu greit, sąžiningai ir garantuoti.

DOMAS ZUKAUSKAS 4444 So. WESTERN AVE. Chicago, Ill. 60609. Tel.: VI 7-3447

DEL AUKŠTOS KOKYBĖS, KAINOS R SAZININGUMO NAMU REMONTO DARBUOSE

Stogu dengimas, Vandens nutėkėjimo vamzdžiai, Tuckpointing — mūro atvėrtinimas ir valymas. Mūrinių, baltos, cemento ir dažytojo darbai. Veltui įkainavimas. Skambinkite dabar AL BELEAKUS. Tel. 238-8656

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t. 4824 So. CALIFORNIA AVE. CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS